

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD
Nr. 18
Gegužės-May 6, 1954
Cleveland, Ohio

Jie buvo lietuviai ir nešė šviesą

Šią savaitę sueina lygiai 50 metų nuo spaudos draudimo panaikinimo tuometinėje Lietuvoje. Tai buvo, pagal naująjį kalendorių, 1904 m. gegužės mėn. 7 d. Tada, po 40 metų trukusios priespaudos ir kovos, iš lietuvių reikalavusios apdairumo, pasišventimo ir aukų, buvo laimėta lietuviškų knygų ir laikraščių spausdinimas lotyniškais raidėmis. Jos jau buvo įprastos skaityti savomis, lyg ir tautinėmis, mūsų visą kultūrinį gyvenimą krepusiomis nuo Rusijos į vakarų pasaulį.

Daugelis didesnių ir mažesnių organizacijų šiais metais tik sukaktį ryžtasi minėti. Miniai faktai, būdingesniuosius anos priespaudos ir kovos bruožus. Tik labai gaila, kad ta proga niekas nesirūsta išleisti mūsų jaunimui tais klausimais leidinėlių, kuriame jie rastų visus to laikotarpio būdingesnius įvykius. Jie padėtų geriau suprasti tą laikotarpį, lietuvių tautai nemažai kaštavusį kraujo, bet iš kitos pusės ir stipriai įsamuniusį tautišką kovą su prispaudėjais ir siekti visiškos laisvės.

Spaudos draudimas atėjo po 1863-1864 metų sukilimo. Sukilimo šaknys buvo Lenkijoje. Lietos rado nemažą pasipriešinimo atgarsį ir Lietuvoje. Ir tada, rusai administratyviai kersydami lietuviams, įsiekio priemonių labiau izoliuoti nuo vakarų, labiau jungti su rusais. Tokia priemonė, jų galvojimui, buvo uždraudimas spausdinti lietuvių kalba raštus lotyniškais raidėmis. Ir ne tik įvesti rusiškąsias raides, bet ta pačia proga griežtinti ir visą lietuvių kultūrinio bei tautinio gyvenimo judėjimą.

Lietuvių apšvietai buvo nepaprastai pakenkti. Nors kovos pasekė Prūsų Lietuvoje susiorganizavęs lietuviškų knygų ir laikraščių spausdinimas arčiau maskolių pastangas, bet jų paralizavimui mestos stiprios administracinės jėgos, Lietuvoje palaikė tamsą. Tame laikotarpyje negalėjo pasirodyti didesni ir išsamesni mūsų apšvietos

veikalai. Reikėjo tenkintis būtiniausių spragų lopymu. Per tą laikotarpį nepasirodė ir rusiškoms raidėms spausdintų tokių veikalų, kurie būtų tarnavę lietuvių tautos interesams. Tame 40 metų spaudos draudimo laikotarpyje, kaip teigia prof. M. Biržiška, pasirodė 55 rusiškoms raidėms spausdinti veikalai. Ir 54 iš jų buvo leisti Rusijos valdžios kaštais, gi tik vienas tebuvo išėjęs privačia iniciatyva. O ką anuo metu Rusijos valdžia norėjo išleisti lietuviams, tas tikrai netarnavo mūsų tautiniam ir valstybiniam susipratimui auginti.

Spaudos draudimo laikai išaugino knygnešių kartą. Vieni iš jų atliko eilinį patarnavimo darbą, kiti buvo vadai ir organizatoriai, tikri laisvės apšvietai ir kovotojai. Jų šviesą atmintį šią sukaktį minint ir reikia labiausiai pagerbti. Nuo vysk. Motiejau Valančiaus, Jurgio Bielnio, kun. Sederavičiaus, Kancleriaus mes einame per šimtus šviesių vyrų ir moterų vardų atmintį. Jie buvo kaimiečiai ir mūsų mažų miestelių gyventojai, jie buvo ūkininkai, jie buvo bažnyčių tarnai ir davatėlės, jie buvo savamoksliai ir rašė nepažįstantieji, bet jie buvo lietuviai ir nešė šviesą.

Spaudos draudimo kova buvo laimėta kaip ir laisvė lietuviškajai raidei. Bet laisvė lietuviškajai raidei atėjo tik Nepriklausomybės išsikovojo. O iki jos, iki 1918 metų, lietuvių tautai turėjo išgyventi rusų-japonų karo ir pirmojo pasaulinio karo naštas.

Daugelis nori teigti, kad jei ne rusų-japonų karas, vargu lietuvių spaudos draudimo panaikinimo būtų susilaukę. Taip pat daugelis teigia, kad jei ne visos lietuvių tautos stiprus pasipriešinimas tam draudimui ir lietuvių tautos šviesuolių asmeninės pažintys ir įtaka į Rusijos valdžios viršūnes, kad draudimą reikia panaikinti, nieko nebūtų laimėta. Sutikim su visais tais

Ar Indokinija susilauks Korėjos likimo?

— Kur šiuo metu Jūs sūnūs tarnauja? — klausia viena moteris autrosios, pasikalbėjimo metu autobuse.

— Paryžiuje, Prancūzijoje — atsako užklaustoji.

— Kokias Jūs laimingą, tai ne Korėja arba Indokinija — kalba pirmoji.

Tai yra charakteringas pasikalbėjimas šiuo metu dažniausiai sutinkamas amerikiečių šeimose, kurių sūnūs atlieka karinę prievolę Amerikos armijos daliniuose.

Indokinijos klausimas, šandien puošias didžiosios spaudos pirmuosius puslapius, tapo labai gyvas amerikiečių tarpe. Ir, žinoma, ne be pagrindo, nes, galbūt, netolimoje ateityje Amerikos kariui ten teks dalyvauti.

KAS VERTIA AMERIKĄ DOMETIS INDOKINIJĄ? Indokinijos žemės turtai. Korėjos pusiasalis yra nepaprastai svarbus strateginiu atžvilgiu, kaip vartai į Japoniją.

Indokinija šalia savo didžiosios strateginės reikšmės, kaip vartai į Pietinę Aziją, yra nepaprastai svarbi savo gamtos turtais. Indokinija, nežūrint savo mažumo, yra turtingiausia Azijos provincija.

Normaliu laiku Indokinija yra trečiasis elės kraštas pasaulyje, užaugins ir eksportuojas daugiausia ryžių, kurie yra svarbiausias maistas Azijos žmonėms. Be to, Indokinija užaugina eksportui didžiulius kiekius medvilnės ir įvairių rūšių javų.

Tačiau Amerikai Indokinijos žemės turtai, galbūt, neturi didesės svarbos. Gyvybiškos yra kitos žaliavos. išvedžiojimai ir pasakykim, kad tada vieną kovos tarp laimėjom tik bendrom įėjom. Laimeję ruošimės antram kovos tarpui ir jį laimėjom tapdami nepriklausomi.

Dabartinę rusų komunistų valdomą Lietuvą spaudos draudimo gadyne daug baisesnė. Ten ne lietuviška negyva raidė sunaikinta, bet sunaikinta gyva lietuviškoji mintis ir dvasia. Tai baisesnė priespauda; negu galėjo išgauti anuometiniai žiaurūs gubernatoriai ir carų valdžia.

Todėl būtų labai neapdairu, minint anuometinį spaudos draudimo panaikinimą, neišskirti tautą žudančios skriaudos. Neišskirti ir nesišaukti pagalbos.

Pavyzdžiui, Indokinija su kaimyninėms teritorijoms pietinėje Azijoje pagamina 55% viso pasaulio cino (žink), 95% pasaulinės produkcijos natūralios gumos (kaučuko), didelių kiekių geležies rūdų, akmeninių anglių ir magnezijos. Ir šiuo metu Tonkino mįste yra sukrauta 25,000,000 tonų magnezijos.

Dėl šių milžiniškų žaliavų išteklių, taip svarbių Europos ir Amerikos pramonei, Prancūzija jau septyneri metai veda karą Indokinijoje. Be to, Prancūzija yra jau nuo 1787 metų Indokinijos šeimininkė ir šių turtų eksploatacijai yra sudėjęs didžiulius kapitalus. Ir komunistinis pasaulis, kuris veržiasi į Azijos erdvę, dalinai vykdydamas Lenino pranašystę, kad — kelias į Paryžių eina per Peipingą ir Kalkutą, — tikrumoje siekia užvaldyti minėtas žalias, taip reikalingas jų pramonei, kurių jie negali gauti iš Vakarų pasaulio.

INDOKINIJOS GEOGRAFINĖ PADĖTIS

Indokinija yra padalinta į tris jungtines valstybes, kurios yra sąjungoje su Prancūzija. Viena iš jų Vietnam su 23,000,000 gyventojų yra svarbiausia. Vietname randasi ir šiuo metu išgarsėjusi tvirtovė — Dien Bien Phu.

Antroji — Laos karalija su 1,100,000 gyventojų ir Kambodja su 4,000,000 gyventojų.

Nežiūrint, kad 300,000 Vietnam valstybės vyrų kovoja drauge su prancūzais prieš komunistus, neutralūs stebėtojai pripažįsta, kad 75% vietinių gyventojų laikosi nuosaliu nuo šio karo ir nenori remti nei vieną nei antrą pusę. Kur yra šio indiferentiškumo priežastis?

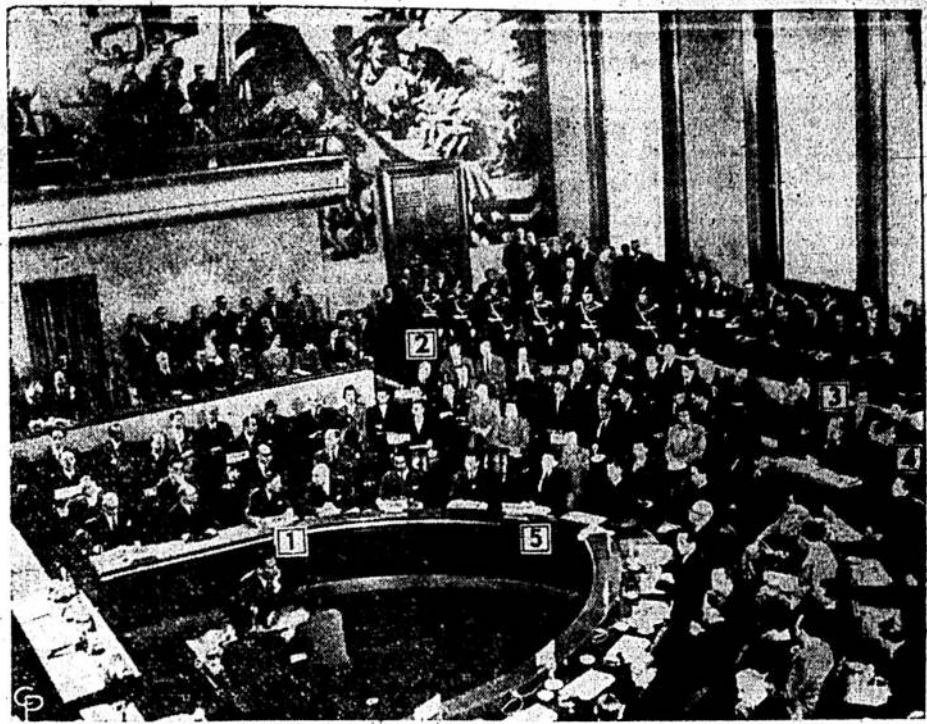
Pirmiausia prancūzų globa vietinių žmonių yra nemėgiama ir jie neturi pasitikėjimo liaudies masėse.

Imperatorius Bao-Dai žmonių yra skaitomas, kaip prancūzų pastatyta marionetė. Toliau vietnamiečiai nori pasilikti tik stebėtojai ir prisidėti prie laimėtos pusės. Dauguma yra nuomonės, kad raudonoji Kinija, būdama kaimynystėje, kare laimes pergalę. Juo labiau, kad vietnamiečių nacionalistai, vadovaujami komunisto Ho-Chi-Minh ir ex-propesoriaus generolo Giap turi 400,000 vyrų gerai apginkuotą ir apmokytą sukilėlių armiją.

(Perkelta į 8 puslį)

VISAM PASAULY

• JAV senatė vienbalsiai priimta rezoliucija, kuria priimama JAV politikai nepripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos ir griežtai smerkiama komunistų teroro priespauda.
• Sen. McCarthy ir armijos vadovybės ginčas kelia daug rūpesčių respublikonų partijai. Prisibijoma, kad jis gali pakenkti būsimose rudens rinkimuose, todėl jį norima greičiau pašalinti. Sen. McCarthy ir armijos ginčas labiausiai džiaugiasi komunistai, nes jie šiuo metu palikti nuosalyje.
• JAV atstovų rūmai atmetė atstovo Coudert (N. Y., resp.) pasiūlymą, kad prezidentas neturi teisės karių siųsti į kitas šalis be kongreso nutarimo. Pasiūlymas atmestas 214 balsais prieš 37.
• Sovietų Sąjungoje dabar iš viso yra 55 ministerijos. Tai didžiausia pasaulyje biurokratija, kokios niekur kitur nėra.
• Egipte neramumai vis nesibaigia. Praėjusią savaitę buvo suareštuota eilė kaimyninių ir studentų, apkaltintų noru nuversti pulk. Nasser vyriausybę. Gen. Naguib, valstybės prezidentas, tebėra ligonis ir nuo tiesioginių valstybės sprendimų izoliuotas.
• Iš Indokinijos pranešama, kad komunistai vėl sutelkė didesnę jėgą Dien Bien Phu tvirtovę paimti. Prancūzų padėtis, nors daro priešpulis, labai kritiška.

Ženevos konferencijoje posėdžiauja 19 tautų. Svarbesni posėdžiautojai pažymėti numeriais. 1 — Prancūzijos George Bidault, 2 — JAV Dulles, 3 — Anglijos A. Eden, 4 — Raud. Kinijos — Chon En-lai ir 5 — Šiaurės Korėjos gen. Nam Ill.

DULLES IŠVYKIMAS IŠ ŽENEVOS

Valstybės sekretorius Dulles, grįždamas iš Ženevos konferencijos į JAV, lankėsi Milane, Italijoje, ir tarėsi su ministeriu pirmininku Scelba ir užsienio reikalų ministru Attilio Piccinini. Pasitarimas įvykęs Italijos vyriausybės iniciatyva, tarpininkaujant JAV atstovei Clare Boothe Luce. Buvo paliesti Ženevos konferencijos reikalai.

Italijos ir Jugoslavijos santykiai dėl Triesto. Esą JAV norinti, kad Jugoslavijai, Turkijai ir Graikijai sudarant taikos ir apsaugos sutartį į ją įsijungtų ir Italija. Bet įsijungti Italijai, kol nesutarkytas Triesto klausimas, beveik neįmanoma.

Valstybės sekretoriaus Dulles išvykimas iš Ženevos laiko kaip tam tikrą nepasitenkinimo ženkla prieš kitų sąjungininkių laikyseną konferencijoje. Dulles išvykstant iš Ženevos daugiau susirūpino ir anglai, kurių politika visad pasižymi keistu patikavimu komunistams.

M. KRUPAVIČIUS IR K. ŽALKAUSKAS

VLIKo ir Vykd. Tarybos pirmininkai — M. Krupavičius ir K. Žalkauskas atkeliauja į JAV. New Yorką jie tikisi pasiekti šią savaitę.

Del jų kelionės Vlike ir V. Taryboje buvo nemažai posėdžiauta, bet dėl vykimo reikalingumo vieningos nuomonės nebuvo prieita.

Iš Vykd. Tarybos pirmininko K. Žalkausko pareiškimo Eltai aiški tik viena jo ir ponios Žaljauskienės vykimo priežastis — sutvarkymas asmeninių dokumentų, kurių galiojimas baigiasi. Gi antra priežastis, mažai tikimanti, kad jie atvyks ta pareikšti JAV vyriausybei padėti už prielankumą Lietuvos laisvės bylai. Savaimė aišku, kad tai gražus žestas, bet jį nesunkiai galima buvo atlikti ir Vokietijoje esant per JAV augstąjį įgaliojimą arba per mūsų įgaliojimą ministrų Washingtono P. Zaidelį.

Kaip paprastai tokiais atvejais būna, taip greičiausia ir šiuo atveju, tikrieji kelionės tikslai, be dokumentų sutvarkymo, nepasakomi. Jie mirtingiesiems tik spėjami. Ir iš tokių spėjimų abiejų pirmininkų kelionės priežasčių yra nelengva Vliko ir V. Tarybos padėtis. Kad Vliko ir Vykd. Tarybos padėtis nelengva, buvo daug kartų kalbėta ir negalavimų priežastys keltos. Bet pirmininkų atvykimo į JAV proga tenka priminti, kad už tą pasunkėjusią padėtį didelė atsakomybė tenka ir patiems pirmininkams.

Kada iš JAV į Vokietiją vyko K. Žalkauskas, daugelis manė,

MOTINA

Gražiausias yra gegužės mėnuo. Gegužės mėnesyje laukai ir pievos pasipuošia žaliu apdaru. Darželyje sužydi gelės. Šio gražiojo mėnesio antrąjį sekmadienį skiriam motinos garbei.

Motina žmonijos gėlyne yra pati gražiausioji gelė. Augščiausias motinos širdies žiedas su mažu kūdikiu ant rankų. Dideliu vargu kampe susiradusi vietele motina atsisto. Ji savo akis įsmeigė į kūdikio veidą ir rankomis spaudė kūdikį prie meile liepsnojančios širdies, o lūpomis kartojo tokius karštus žodžius, kad visi autobuso keleiviai sužibėjo į motiną.

Autobusus, kurį astronomai vadina žeme, lekia dideliu greičiu aplink saulę. Kuomet prieš 1954 metus į šį autobusą įsėdė motina su dievišku kūdikiu, keleivių akys dar daugiau nukrypo į motiną, kaip gražiausią ir reikalingiausią dangaus dovaną.

LIETUVĖ MOTINA vertinama netik už begalinę meilę vaikams ir pasiaukojimą šeimai, bet ir kaip tautinės sąmonės laikytoja.

Kaip įduodančios yra mūsų dainos apie lietuvių motinos meilę vaikams. Štai našlaitė prie motinos kapo skundžiasi: "Ner kam nupraustį baltą burnelę, sušukuoti galvelę, kalbėti meilių žodelių."

Kovoje dėl mūsų tautos nepriklausomybės, sunkiai buvo sužeistas jaunas kareivis. Lietuvių motina sužinojus apie sūnaus sužeidimą, pėsčia nukeliavo į lauko ligoninę. Ligoninės gydytojas pareiškė motinai, kad jos sūnus sunkiai sužeistas ir mieda. Ligonio staigus pažadinimas gali blogai paveikti į jo sveikatą. Motina pažadėjo gydytojui sūnaus sužeidimą ir augštesnį už dangų, kai lietuvių motina turi pergyventi savo vaikų nelaimės ir savo tautos nedalią. Lietuvių motina priešą pavertta ir darbais perkrauta ir sunkiausiomis aplinkybėmis sugebėjo savo vaikams perduoti ir lietuviško rašto pažinimą ir savo kalbą išsaugoti.

MASKVOS ĮSAKYMU

Daugelyje kraštų — Japonijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Italijoje komunistams įsakta demonstruoti prieš JAV politiką. Pasak demonstruojančių komunistų JAV yra didžiausias pasaulio agresorius, noris pavergti visą pasaulį.

Politiniai stebėtojai teigia, kad tokiomis pastangomis komunistai tikra suranda pasekėjų ir laiku nukreipia dėmesį nuo tikrųjų savo užmačių.

IR MES TURIM DU ATSTOVUS... Neseniai skaitėme, kad Diplomatinijos šefas Lietuvos reikalų prie Bonnos vyriausybės Vokietijoje atstovauti paskyrė Dr. A. Gerutį. Dabar štai praneša, kad Vliko pirmininko raštu ten pristatytas Dr. P. Karvelis.

KRIKSCIONYBĖ dar labiau užakcentavo motinai meilę ir pagarbą. Amerikietis filosofas Emerson rašo, kad jis karštą vasaros dieną keliau autobusu. Keleiviai įkaitę ir išvargę snūdė ant suolų. Vienoje sustojimo vietoje į autobusą įlipo motina su mažu kūdikiu ant rankų. Dideliu vargu kampe susiradusi vietele motina atsisto. Ji savo akis įsmeigė į kūdikio veidą ir rankomis spaudė kūdikį prie meile liepsnojančios širdies, o lūpomis kartojo tokius karštus žodžius, kad visi autobuso keleiviai sužibėjo į motiną.

Autobusus, kurį astronomai vadina žeme, lekia dideliu greičiu aplink saulę. Kuomet prieš 1954 metus į šį autobusą įsėdė motina su dievišku kūdikiu, keleivių akys dar daugiau nukrypo į motiną, kaip gražiausią ir reikalingiausią dangaus dovaną.

LIETUVĖ MOTINA vertinama netik už begalinę meilę vaikams ir pasiaukojimą šeimai, bet ir kaip tautinės sąmonės laikytoja.

Kaip įduodančios yra mūsų dainos apie lietuvių motinos meilę vaikams. Štai našlaitė prie motinos kapo skundžiasi: "Ner kam nupraustį baltą burnelę, sušukuoti galvelę, kalbėti meilių žodelių."

Kovoje dėl mūsų tautos nepriklausomybės, sunkiai buvo sužeistas jaunas kareivis. Lietuvių motina sužinojus apie sūnaus sužeidimą, pėsčia nukeliavo į lauko ligoninę. Ligoninės gydytojas pareiškė motinai, kad jos sūnus sunkiai sužeistas ir mieda. Ligonio staigus pažadinimas gali blogai paveikti į jo sveikatą. Motina pažadėjo gydytojui sūnaus sužeidimą ir augštesnį už dangų, kai lietuvių motina turi pergyventi savo vaikų nelaimės ir savo tautos nedalią. Lietuvių motina priešą pavertta ir darbais perkrauta ir sunkiausiomis aplinkybėmis sugebėjo savo vaikams perduoti ir lietuviško rašto pažinimą ir savo kalbą išsaugoti.

LIETUVĖ MOTINA tėvynei palaukojo visa kas jį brangiausia, didžiam žygiui Lietuvos laisvės laimėjimui. Daug lietuvių motinų šiandien neteko visų savo

(Perkelta į 8 puslį)

JAV armijos štabo viršininkas gen. Mathew B. Ridgway sveikina seržantą David Leon, paraišiu nusiėdusį atominuose manevruose prie Fort Bragg, N. C.

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIŠ, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIŠ, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Registracija kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kainą 10 centų.

• Anglijoje, Londone, lietuvis-kosios spaudos sukakčių proga, Lietuvių Namuose rengiama spaudos paroda.

• Danijos karališką konservatorių baigė ir dirigento egzaminus išlaikė Ringoldas Kaufmanas, lietuvis iš Biržų.

• Kolumbijoje balandžio mėn. 5 d. mirė pulk. Ambrozijus, buvęs Lietuvos kariuomenės ginklavimosi specialistas. Vokiečių okupacijos metu, su specialia VLIKo misija vykęs į Suomiją, vokiečių pagautas ir kalintose įvairiose kalinimuose.

• Gražiausia Montevideo, Urugvajuje, mergaitė išrinkta lietuvaite Anelė Čekytė.

• Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje šiais metais baigia P. Kazirskis, K. Dikšaitis ir L. Venclova.

• Adelaidėje, Australijoje, veikiančios Vasario 16 gimnazijos lūrelių vadovaujamas p. P. Lučkūnas, jo nepaprastu rūpesčiu ir narių pasiaukojimu Ginnazijos Namams trumpu laiku sudėjo apie 1,500 DM, nors aukotojų tebuvo 14 būrelių narių. Tokiu būdu vidutiniškai vienas būrelio narys aukėjo 100 su viršum DM!

• Vis daugiau ateina Vasario 16 d. gimnazijos namams į pagalbą sviesių, entuziazmo ir pasiaukojimo dvasios vedinių tautiečių visose laisvojo pasaulio salyse. Pažymėtinas yra nauja-

kurio tremtinio Clevelande įnašas Gimnazijos Namų Fondui.

Pranas Aleksandravičius, Cleveland 8, Ohio, tremtinys naujakuris JAV, dosnus kiekvienam tautiniam lietuviškam reikalui, per "Dirvos" redaktorių, B. Gaidžiūną, atsiuntė gimnazijos namams vieno šimto dolerių auką, tuo įrodydamas, kad ne sukrauti tie turtai, ne perteklius ir didelis piniginis, bet širdis ir gilus patriotiškumas lemia ir nulems mūsų įstaigų ir užsimojimų likimą.

• Vasario 16 gimnazija dabar įsikūrė vadinamosios "Bergstrasse's" (Kalnų kelio) srityje. Tuo vardu vadinamas ne tik pats kelias, bet ir visa provincija. Tai yra priekinių arba granitinių Odenwaldo kalnų vakarinė atšlaitė. Ji pasižymi ypatingai geru klimatu. Vidurinio saulės spinduliai krinta ant kalnų atšlaitės statmenai, o šaltus rytus švelniai sušildo kalnynas. Rheino lygumos debesys kalnyne sutinčia pirmoji kiltis, jie, kildami, atšalta ir todėl čia gausu kritulių. Dirva, susidariusi iš smulkių sumaltų kristalinių akmenų, yra labai naši. Todėl atšlaitių miškai iškirsti iki pat viršūnių, o jų vietoje auga vaismedžiai, sodai ir vynuogynai. Gerensiais metais čia prinoksta net migdolai.

• Netrukus išleista iš spaudos LIETUVIŲ TAUTOSAKOS LO-

BYNO IV, knyga. Tai bus angliškai parašytas tyrinėjimas apie mūsų dainas ir pavadintas "Lithuanian Narrative Folksongs: a description of types and a bibliography". Knyga turės 144 psl., atspausdinta gerame popieriuje. Nuolatiniai LOBYNO emėjai ją gali įsigyti atsiuntę \$2.00 ir pašto ženklų už persiuntimą 6 ct. Knygos spausdinama tik 500 egz. ir likę nuo prenumeratorių egzemplioriai bus parduavinėjami po \$3.50. Tautosakos mėgėjai kviečiami šią knygą įsigyti ir tuo paremti jos išleidimą.

Dr. JONAS BALYS
1100 Trenton Pl. S.E. Apt. 304
Washington 20, D. C.

MONTREAL

LIETUVOS VALSTYBĖS PREZIDENTO A. SMETONOS 10 METŲ MIRTIES MINEJIMAS

Lietuvių Tautinės Sąjungos Montrealio skyriaus iniciatyva buvo sudarytas Lietuvos Prezidento A. Smetonos atminčiai pagerbti Minėjimo Komitetas, į kurį spontaniškai įsijungė ir dauguma kitų lietuviškųjų organizacijų Montrealyje.

To komiteto pastangomis, balandžio mėn. 25 d. D'Arcy McGee salėje įvyko A. Smetonos pagerbimas — akademija. Juodais gedulo šytais išdekoruotos scenos centre buvo gėlių papuoštos Valstybės Prezidento A. Smetonos didelis portretas, o prie jo garbės sargyboje stovėjo skautės ir skautai. Akademijos įžanginiame žodyje, Minėjimo Komiteto pirmininkas J. Viliušis pakvietė susirinkusius tautiečius pagerbti Prezidento A. Smetonos atmintį tylos ir susikaupimo minutę.

Po to, Montrealio Aušros Vartų parapijos klebonas kun. J. Kubilius atkalbėjo iškilmingą maldą-invakaciją.

Sekė Kanados LTS-gos Centro Tarybos nario ir Montrealio LTS-gos skyriaus sekretoriaus Stepo Kęsgailos paskaita, tema "Antanas Smetona".

Išsamioje paskaitoje S. Kęsgaila išnagrinėjo A. Smetonos biografiją, ypatingai išskeldamas jo nuopelnus tautai už tą nenuilstamą kovą dėl Lietuvos laisvės, kuri atsispindėjo kiekvienu jo gyvenimo momentu. Lygia-grečiai buvo iškelta A. Smetonos didelė ir teigiama įtaka lietuvių tautai kaip valstybininko, visuomenininko, politiko ir apskritai nenuilstamo darbuotojo kultūros, mokslo, meno ir kitose srityse.

Paskaitininkas iškėlė tas priežastis, dėl kurių A. Smetona 1926 metais vėl ryžosi perimti valstybės vairą į savo patyrtas rankas, o taip pat nušvietė tas aplinkybes, dėl kurių jis tragiškąją bolševikų invazijos į Lietuvą momentu (1940 metais) su širdgėla turėjo pasitraukti iš savo tėvynės.

Minėję minėjimo dalį ypatingai praturtino operos solistė Vincė Jonuškaitė, kuri specialiai šiai progai ryžosi iš J.A.V. čia atvykti.

Kaip ir derėjo minėjimo nuotaiškai, V. Jonuškaitė išpildė išimtinai tik lietuviškas liaudies dainas, kurios padarė gilų įspūdį klausytojams tiek dėl to, kad pačios dainos buvo melodingos ir taip artimos lietuvių dvasiai, tiek ir dėl to, kad jas išpildė solistė Vincė Jonuškaitė, kuri

Montrealyje pasirodė pirmą kartą. Fortepijonui ją palydėjo mūsų montrealietis pianistas-virtuozas K. Smilgevičius.

Dramos aktorė B. Dikinienė paskaitė kankūnas charakteringą ištrauką iš A. Smetonos raštų.

Be to, p. Z. Lapino vadovaujamas vyrų kvartetas išpildė keletą populiarių, jo paties harmonizuotų, lietuviškų liaudies dainų.

Minėjimo aktas buvo baigtas Tautos Himnu.

Jei proporcingai Montrealyje gyvenančių lietuvių skaičiui šis minėjimas ir nebuvo gausus, tai jis vis dėlto buvo daug gausesnis už eilinius kitus lietuviškus rengimus, nes D'Arcy McGee salė buvo artipilnė.

Jurgis Knystautas

BOSTON

I SPAUKTOS ATGAVIMO SUKAKTIES MINEJIMĄ

Komitetas, į kurį įėjo J. V. Stilonas (pirm.), A. Keturakis (vicepirm.), A. Andrulionis, A. Caplikas, S. Janeliūnas, S. Santvaras, J. Sonda, I. Vilėniškis, gegužės 9 d. 1 val. p. po Bostono Municipal Building salę rengia spaudos atgavimo 60 metų sukakties minėjimą.

Kalbės prof. Vaclovas Biržiška, deklamuos rašytojas S. Santvaras ir aktorė Aleksandra Gustaitienė. Bostono vyrų chorą, komp. Julius Gaidelis vadovaujamas, gražiomis dainomis nuneš mus į tėviškęs žaliuojančius laukus. Bus parodytos ir tos "bombos", kuriomis anuomet buvo kovojama su caro vildžiu.

Visi į minėjimą! Niekas neturi sutrukditi mums jame būti! Parodykime, kad mums tebėra gyva knygnešij dvasia, kad ir mes nenurimsime, kol maskolai neišs iš mūsų žemės.

Prašome nesivėlinėti. Įėjimas nemokamas.

Minėjimui rengti komitetas

WATERBURY

RADIO PROGRAMA — GERA REKLAMA BIZNIERIAMS IR AKTORIAMS

Waterbury, Conn. jau 7-ri metai veikia lietuviška radijo valandėlė, vadovaujama Dr. M. J. Colney, kuri perduodama iš stoties WWCO, 1240 kc. Per tą laiką buvo perduota visai neblogų lietuviškų programų, o taip pat kartais ir silpnėsnių. Tai nemažai priklausė nuo talikinių, kokių valandėlės vedėjas kada susilaukė. Juk vienam žmogui-programos vedėjui ir nėra lengva per tiek metų klausytojams nenusibosti, o likti vis nauju ir įdomiu kalbėtoju.

Kita vertus, nelengva visiems įtikti, kai klausytojų skonis labai įvairus, pav. kai iš senųjų ateivių pasigirsta reikalavimų tik polkų, o kiti norėtų girdėti klasikinę muziką. Tačiau bendras vertinimas šios lietuviškos radijo programos kolonijos gyvenime gali būti tik teigiamas. Jos reikšmė nesumažėjo ir tada, kai čia atsirado ir kita lietuviška (geriau tikty pavadinti mūsų kalbos, nors kartais klausytojams prisistato "Lietuvos radijo valandėlė") radijo valandėlė, kuri daugiausia verčiasi lenkiškais polkais.

Be lietuviškų reikalų, Dr. M. J. Colney vadovaujamą programą perduodama ir biznierių škeibimų, nes tai sudaro šios valandėlės išsilaukimo pagrindą. Bet pasigarsinti turi progos ne tik biznieriui. Štai, DRAUGO (nr. 94) Dr. Colney radijo valandėlė (tiksliau — valanda, nes maždaug tiek laiko transliuojama) davė progos pareklamuoti aktorij V. Vaitkus. DRAUGO korespondento teigimu, V. Vaitkus, paskaitydams reportazą apie Vėlykas iš Lietuvos,

graziai pajavrinęs šiaip gana blankią lietuvišką radijo programą. Atrodytų, kad kažkas naujo sukūręs akt. Vaitkus programoje pajavrinęs, o iš tikrųjų tik perskaitė iš vėlykinio DARBININKO n-rio kalbamą reportazą. Daugelis jau iš anksto jį buvo skaitęs DARBININKE, tad visai pagrįstai gali daryti priekaištą, kam reikėjo jį kartoti radijo programoj. Negi aktorius negali sukurti ką nors originalaus? Senu ir žinomu dalyku programa nepajavrinama, o dar labiau nublankinama.

Na, tiek to, jei tai ne iš blogos valios. Bet DRAUGO korespondencijoj iš Waterburio yra ir blogos valios. Korespondentas save ar savą žmogų, tik gavus jam progos prieiti prie mikrofono, tuoj pasistengė perdėti pareklamuoti, o pačią Dr. M. J. Colney radijo programą blankiai nuvertinti. Švelniai tariant, tai nepadoru, nes Dr. M. J. Colney nepalyginamai daugiau pasitarnavo lietuviškiems reikalams su savo vedama radijo programa, negu V. Vaitkus, kartą paskaitęs iš laikraščio reportazą.

Atrodo, be to, DRAUGO Waterburio korespondentas gerokai apsilėdęs, jeigu tik apie tokią smulkmeną sugebėjo parašyti, nors radijo programą daug kas yra įvairinęs ir įdomesniais dalykais.

Paskaitčius tą DRAUGO korespondenciją, savami kyla klausimas, kam V. Vaitkus ir korespondentas norėjo pasitarnauti: radijo valandėlei, save ar savą žmogų pareklamuoti. Nes gi kas garsiai šaukia Viešpatie, Viešpatie tik dėl žmonių akių, vargu ar nuoširdžiai išklauso...

J. R.

PHILADELPHIA

P. PIVORIŪNO PAGERBIMAS

Gegužės mėn. 16 d. Lietuvių Kambario Komitetas (prie University of Pittsburgh) rengia savo pirmininkui Petriui Pivoriūnui pagerbimo banketą. Petras Pivoriūnas eina 72 metus ir jau 22 metai pirmininkauja to kambario komitetui.

Pagerbimo banketas įvyks Hotel Schenley (Ocland Forbes St.). Banketui vadovaus adv. Edv. Schultz.

Pagerbimo bankete dalyvaus ir kitų tautų panašių kambarių komitetų atstovai, bet būtų labai gerai, kad lietuvių dalyvavimas būtų skaitlingas. Petras Pivoriūnas, nuosirdus patriotas, per daugelį metų nesigailėjo nė laiko nė lėšų, kad tik pasitarnautų Lietuvai ir lietuviams. Jis užsiėmė visų lietuvių pagarbos ir turi būti gražiai pagerbtas.

Visi norintieji Petro Pivoriūno pagerbime dalyvauti iš anksto nusiperka pagerbimo bilietus. Juos galima gauti pas Lietuvių Kambario Komiteto narius.

Juozas Virbickas

SVAROS SAVAITE

Majoras Anthony J. Celebrešs nuo gegužės 8 iki 16 paskelbė svaros savaitę. Jau 33 pavasaris, kai clevelandiečiai panašia proga pasirūpina miesto grožiu, sveikata ir švara. Iškilmingas svaros savaitės atidarymas įvyks 11722 Miles Ave. šeštad., geg. 8 d., 10:15 ryto, o paradas prasidės Euclid gatvėje pirmad., geg. 10 d., 8:30 vakare.

Ar jau

įstoja!

VILTIES

draugių?

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos gramatika	2.00	Nemunas	2.50
Anglų kalbos gramatika	1.00	St. Kolupaila	2.50
Anglų kalbos skaitymas	2.00	Neramum buvo Laisvės Alėjoj	1.50
Anoj pusėj ežero	1.50	B. Daubaras	3.00
Aukso kirvis	2.50	Nusikaltimas ir baumė	2.50
Aukštųjų šimonių Likimas	3.50	F. M. Dostojevskis, I d.	3.00
Ieva Simonaitytė	2.50	II d.	2.50
Broliai Domeikos	2.50	Ora pro nobis	4.00
L. Dovydenas	2.25	J. Gliuda	4.00
Barabas	2.25	Orfėjaus medis	3.00
Paer Lagerkvist	2.00	A. Nyka-Niliūnas	3.00
Būkite sveiki	2.00	Pirmoji naktis	1.50
Baltasis Vilkas	1.00	L. Pirandello	1.50
K. Binkis	1.50	Po Tėvynės dangum	2.00
Baltis	1.50	Žodžiai vytės Nemunėlio.	2.00
J. J. Bačiūno leidiny	2.50	Paveiklai V. Augustino	2.00
Baltaragio malūnas	2.50	Pragaro pašvaistės	3.50
K. Boruta	2.00	V. Alantas	2.00
Buriavimas ir jūrininkystė	2.00	Pirmas rūpestis	2.00
B. Stundžia	3.50	Jurgis Jankus	2.00
Cascada cristalina	2.00	Per Klausučių ūlytėlę	2.20
Venacijus Ališas	2.00	Liudas Dovydenas	2.20
Didžioji kryžkelė	2.40	Pietų vėjelis	1.00
Duktė	2.40	Vytė Nemunėlis	1.00
Alė Rūta	2.40	Paklydę paukščiai I	2.20
Dievas ir žmogus	5.00	Paklydę paukščiai II	2.00
Prel. F. Bartkus ir	3.50	Jurgis Jankus	2.00
kan. F. Alekša	3.50	Pietų kryžiaus padangėje	4.50
Didžiosios atgailos	0.80	Sudarė Gaučys	2.00
R. Spalis	0.80	Paskutinis Prūsų sukilėlis	2.00
Doleris iš Pittsburgho	1.80	M. Springborn	2.00
Stepas Zobarskas	1.80	Petras Širovokas	2.70
Eldorado	1.80	Juozas Svalistas	2.70
J. Svalistas	2.60	Po raganos kirviu	1.50
Gyvačių lizdas	5.00	Jurgis Jankus	1.50
Francis Mauriac	1.75	Pabučiavimas	1.50
Gatvės Berniuko Nuotykiu	2.00	J. Grušas	1.50
R. Spalis	2.00	Petras ir Liucija	1.20
Gimdytoja	1.50	Romain Rolland	1.20
Francis Mauriac	1.50	Raudonoji melodijs	1.00
Gintariniai vartai	1.50	S. Laucius	1.00
N. Mazalaitė	1.50	Raudonasis siaubas	1.20
Gimtojo žodžio baruose	1.50	Salik Vogulov	1.20
P. Jonikas	1.00	Raudonasis Tvanas	1.00
Gyvulių ūkis	1.00	Ignas Seinius	1.00
George Orwell	1.00	Raudoni batukai	1.50
Giesmės apie Gedimį	1.00	Jurgis Savickis	1.50
B. Bruoga ir V. Petravičius	1.00	Ramybė man	0.50
Kaimynai	2.50	J. Kėkštas	0.50
J. Paukštelis	2.50	Sudie, pone Čipse	0.75
Guy de Maupassant	2.50	James Hilton	0.75
Kaip jie mus sužadė	1.80	Strėlė danguje	2.00
J. Petraitis	2.00	Henrikas Radauskas	2.00
Kuprelis	2.00	Silkai ir vilkai	1.00
Ignas Seinius	2.00	Runcė Dandierinis	1.00
Konradas Valenrodas	1.50	Senųjų lietuviškų	3.00
Adomas Mickevičius	1.50	knų istorija	3.00
Kellai ir kryžkelės	2.50	V. Biržiška, kiet. virš.	2.00
Putinas	2.50	papr. virš.	2.00
Kaimiečiai	2.50	Saulės laikrodžiai	1.00
V. S. Reymont I-II-III-IV	3.00	Henrikas Nagys	1.00
I ir II dalis	3.00	Saulutė debesėliuos	1.50
III ir IV dalis	3.50	L. Žitkevičius	1.50
Kudirkos raštai	5.00	Sventieji akmenys	2.00
Kregždutė	1.50	Faustas Kirša	2.00
A. Rinkūnas	2.00	Sventoji Lietuva	3.00
Krevė Mickevičius	2.00	Jurgis Savickis	3.00
Konstitucijos	0.70	Sventoji Inga	2.50
Kiškučio vardinės	1.50	A. Skėma	2.50
Stasys Dziugas	3.00	Sapnų pėdomis	1.00
Lietuvos Istorija	5.00	V. Kazokas	1.00
Sruoginė	5.00	Teresė Neumanaitė	3.00
Lietuviškas angliškų žodynas	5.00	J. Burkus	3.00
V. Peteraitis, maž. 2.00 d. 5.00	5.00	Tarp žalsvų palapinių	3.00
Lietuvių Kalbos Istorija	3.00	P. Kesinūnas	3.00
Dr. P. Jonikas	3.00	Tėvų pasakos	1.00
Lietuvių tautos kelias I ir II d.	3.00	A. Giedrius	1.00
M. Biržiška	3.00	Tolimieji kvadratai	2.00
Lietuviškai angliškai žodynas	5.00	Tautosakos Lobynas	3.00
Lietuvos pinigai	5.00	J. Baly	3.00
Juozas K. Karys	5.00	Tomas Nipernadis	2.50
Lyrika	2.00	August Gailit	2.50
K. Binkis	2.00	Tarp pelių ir vyrų	1.25
Loreta	1.80	John Steinbeck	1.25
Stasys Būdavas	1.80	Tėvelių pasakos	0.30
Lietuva	2.75	A. Giedrius	0.30
A. Bendorius	2.00	Užgesęs sniegas	2.50
Laiskai žmonėms	4.50	Aloyzas Baronas	2.50
G. Papini	6.00	Ugnies parduėjas	1.80
Lietuvių kalbos vadovas	6.00	Baly Rukša	1.80
Red. prof. Skardius	6.00	Vanagaitis	2.00
Lietuvių poezijos antologija	6.00	monografija	2.00
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis	6.00	Vilnius tarp audrų	5.50
Lietuvių archyvas	3.00	Vėlykų pasakos	1.00
Bolševizmo metal	2.60	N. Butkienė	1.00
Moters širdis	2.60	Vidurnakčio vargonai	1.50
Guy de Maupassant	2.00	Ceslovas Grincevičius	1.50
Lietuvių Literatūra	2.00	Vyturėliai Laukuose	0.75
Pranas Naujokaitis	2.00	Trylika nelaimių	1.25
Mėnuo vad. medaus	2.50	R. Spalis	1.25
N. Mazalaitė	2.50	Valkų knygelė	1.80
Meškiukas Rudosiukas	2.00	Varpai skamba	2.50
Vytė Neumanaitė	2.00	Stasys Būdavas	2.50
Namai ant smėlio	2.00	Vieneri metal ir viena savaitė	1.50
J. Gliuda	2.00	B. Gaidžiūnas	1.50
Naujieji skaitymai	2.50	Taupoji Virėja	2.00
		Užuotėja	3.50
		M. Katiliškis	3.50
		Zmonijos likimas	3.50
		V. Bagdonavičius	3.50
		Zemalčių žemė	1.50
		A. Vilainis	1.50
		Zemalčių krikštas	3.50
		P. Abelkis	3.50

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite: DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Freelad. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Sestad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis ir priima akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago III.
Saukite — YA. 7-7381
Pirmas vakarinis 6 iki 9, sestad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmd.
tik susitarus

Tel. ofiso ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceLand 2-9203

Ales Rutos duktė

B. KAZIMIERAITIS

"Bendrija" davė gerą knygą — Ales Rutos (Nakaitės) apysaką "Duktė" (250 didokų puslapių). Ne dėl to ta knyga gera, kad didesnėje jos pusėje vaizduojamas kaimo gyvenimas, o likusioje persikeliamas į pačius šiuos laikus — tremtinių stovyklas ir į didžiųjų tremtinių dalį priglاندusia dolerinę Ameriką, bet dėl to, kad apysakos autorė itin įsigyvendama rodo kaimą, kol nepereina į tremtį, jos žmonės, kokie jie bebūtų, yra gyvi žmonės, ir dialogas (rašytojas Henry Greenas tvirtina, kad šių laikų rašytojai dialogas beveik viskas, kad skaitytojas nebegalų pakęsti didžiųjų aprašymų, kaip, sakysim, senesniųjų laikų net patys didieji autoriai rašydavo, net toks Balzakas, kurių ilgus aprašymus skaitydamas iš tiesų kelis kartus įstengti užmigti ir vėl pabusti) natūralus, net kartais būdingas savo sintakse ar žodynui tam tikram asmeniui.

Kol skaitai Rutos vaizduojamą kaimo gyvenimą, tol jauti, kad rašytoja tikrai namie ir sėdi savo kėdėje, labai gerai jai žinomoje, mylimoje. Niekas dar ten ypatingai nevyksta, besimokantis jaunimas vasarą vakaruoska, grybauja, uogauja, senimas vėl kiekvienas savaip sprendžia jam spręsti priklausius klausimus. Jaunimas dar mylisi, retkarčiais pakalba apie meilę, retkarčiais pasvajoja, pasibūčiuoja, rudeni įsvažiuoja, o vasarą vėl grįžta. Tai tikra giedri kaimo idilija, kurią tik retkarčiais sudrumsčia koks debesukas, koks įgaidelis ar pavydo parodymas. Jei iš pradžių tik kaime vasarojančius matome ir gimnazistus ir studentus, demokratiskai bendraujančius su kaimo jaunimu, tai vėliau jau dažniau autorė pradeda rodyti skaitytojui ir miestą (paskui tremtį ir Ameriką) ir tirštinti, lyg prabėgom vartyti veiksmą į galą. Pradžioje to veiksmo kaip ir nebuvo: nieko dramatiška, nieko ypatinga, tik

tos meliosios vasaros ir idiliškių malonumai. Gyveno žmonės, augino vaikus, lyg paukščiukus, kurie užaugo ir išlėks. Šita "gyveno žmogus" tema prirašyta nemaža ir garsių knygų, kad ir tokioje anglosaksiškoje literatūroje (Betty Smith, John Marquand, Richard Llewellyn ir kt.) — be jokios ypatingos intrigos, žodžiu, gyveno žmogus ar augo žmogus yra pats reikalas, apie kurį viskas sukasi (palygink John Marquand "H. M. Pulham Esquire", ar Betty Smith "A tree grows in Brooklyn", ar Richard Llewellyn "How green was my valley"). Buitis, žmonės, aplinka, laikotarpis. Nuo bolševikmečio Rūta ima labiau tempti intriga ir skubėti, palikdama spragas ir nebeįveikdama suteikti tiek šilumos, kiek jos matėme kaime. Gal po teisybės ty spragų būta ir pradžioje: jei gyveno žmogus, mokėsi, tai jis gyveno ne tik kaime, atostogaudamas, bet ir mieste, o čia rašytoja nepasistengė mums parodyti jo.

Pradžioje ji mums rodė savo vyriausiąją veikėją Augę Mėliūną ir vieną, ir su draugais, ir su namiškiais, valgančią ir sūrius iš motinos gaunančią, o vėliau užmiršta, kad vokiečių laikais ir su duona buvo sunku, žodžiu, išleidžia iš akių aplinką. Sen ten pasitenkindama net publicistika (pvz., 142 psl.). Jau daugiau pastebėti dirbtinumo (sakysim, sesuo neišbėga, nes emė ir užlipo ant stiklo), perėjimų (besiperšas muzikas jį milžinu vadina), bet užtat veiksmas pagyveja. Su vienu myliu jasi išsiskiria, kita nevilty palieka, o už trečio išteka. Kai tas lieka Lietuvoje, tai grįžta prie jos tas vilties neturėjęs ir nulydi į Ameriką, o čia ir dar vienas išdygsta, o ji nuo visų pabėga. Šiaip ar taip, vis dėlto tai teigiamas žmogus, atsispirias visoms pagundoms. Tai toks žmogus, kokį autorė jį norėtų matyti, jį ir aišku, visą mūsų tremtį: svyruoti, jei jau toks

be pagrindo ir pilnas pagundų gyvenimas, bet nepalūžti.

Antraeilį veikėjų apysakoje labai apstu. Jei toliau, kai skubiau ir su įvykių spragomis ima bėgti veiksmas, tų veikėjų kiek sumažėja, visi reikalingi veiksmui ar pačiai Augei labiau išryškinti, tai toje kaimiškoje dalyje jų, žinoma, būtų ir nereikalingų, jei galvotume, kad apysakoje tegali būti tik tai, kas būtina, jei į apysaką žiūrėtume ne taip, kaip į gyvenimą, kuris vyksta, bet kaip į mūrą, kur negali būti nereikalingų plytų ir negali jų trūkti. Kaip bežiūrėtume, vistiek išeina tam tikras neproporcingumas. Bet Alė Rūta savo antraeilius veikėjus ypač moka lengvai apibūdinti. Jai užtenka kelių sakinių, kelių paties žmogaus išsireikšimų, ir mes jau turime gyvą žmogų. Kitas reikalas, ar tie gyvi žmonės visada yra tokie, kuriais mes galime tikėti, kad jie tokie gali būti. Kai kuo vis dėlto sunku patikėti. Štai kad ir toje pačioje Mėliūnų šeimoje — motina galima, o tėvas kažkoks sunkiai sučiuopiamas. Skaito jis laikraščius, politikuoja, autorės teigimu, romantikas, svajotojas, politikas ir menininkas, ūkininku tapęs per apsirikimą, o savo vaikams gali pinigų mokslui, lyg koks paskutinis tamsus Jurgis, lyg žemaitės tamsuoliai Vingiai.

Rutos dialogas natūralus, bet ji mėgsta ir aprašymą ir gana dažnai naudojasi juo. Sen ten, ypač skyrių pradžioje, tle aprašymai labai jau griozdiški, ypač kai rašytoja susigalvoja paflosuotų, o ne pasakoti įvykius ("Jėga lankstosi prieš jėgą, nors pirmoji būtų angeliška, antroji demoniška, o žmogus lieka silpnas, pasimetus, be globos, praejusiu siaubu ir klaukia rytojaus nežinia akys" — 173 psl.). Tokio balastinio, tiesiog baisaus filosofavimo pavyzdys yra pats pirmasis knygos skyrius, kuris gali atbaidyti nekantrų skaitytoją. O kas peržengs, nugalės tą baisųjį skyrių, nubris iki Pūkies kaimo, tas toliau galės maloniai dairytis po kaimą ir sekti įvykius. Knygą maloni, jei nesi- gilinsime į smulkmenas.

LAŠAS PO LAŠO IR LOKĄ PRATAŠO

JAV Lietuvių Bendruomenės Laikinojo Organizacinio Komiteto sukvietas rytinių valstybių apygardų, apylinkių bei seniūnijų LB Konferencijos priimti nutarimai padarė vieną nedidelį žingsnį į tikrąją JAV LB-nės kelią. Jei LOK-as rimčiau įsiskaitytų į spaudoje keliamus klausimus dėl JAV LB-nės negalavimų ir, juos išnagrinėjęs padarytų esmines pataisas, kuriomis LB greičiau suiformuotų į norimą kūną ir įgaūtų gyvybės.

Minimų nutarimų II-jame punkte c) poskyriuje rašoma: "reikia apgalvoti, kad vis dar pasitaiko Amerikos lietuvių spaudoje ir šiaip viešų pareiškimų, nesuvokiančių tikrųjų JAV LB-nės uždavinių, jos organizacinio pobūdžio ir dėl to klaidinančių Amerikos lietuvių nusistatymus Bendruomenės atžvilgiu."

Šis priekaištas daromas visai neteisingai. Ikišiol dar neteko užtikti spaudoje balsų nukreiptų prieš LB organizavimą. (Išskyrus Sandarą, Red.). Buvo prieštaringų, kurie ir aš pats prisidėjau, ne dėl pačios bendruomenės apmiegimo, bet dėl jos uždavinių, jos teisių susiaurinimo, dėl lėšų neracionalaus paskirstymo.

Labai rimtų pastabų padarė ir vysk. Brizgys, nurodymas, jog nereikia naujos organizacijos kurti, reikia esamas apjungti. Iš tikrųjų nereikėjo naujos organizacijos. Juk yra sukurta Amerikos Lietuvių Taryba, kuri turi savo skyrius beveik visose lietuvių kolonijose. O kur tokių skyrių nėra, yra sudaryti taip vadinami Lietuvių Organizacijų Centrai (Detroit), kuriuos sudaro tos kolonijos visos organizacijos, atstovaujamos tų organizacijų rinktų atstovų. Ar galima tikėtis geresnio lietuvių apjungimo?

Gal visa nelaimė buvo ir yra ta, kad ALTaryba savo veiklos neapratė į kultūrinę sritį, vien rūpindamasi politiniais klausimais. Vietos organizacijų centrai ar vietos ALTo skyriai praplėtę savo veiklą tautinėje-kultūrinėje dirvoje galėtų apimti visą tai, dėl ko šiandien LOK-as dejuoja. ALTo vadovybei nėra reikalo bijoti, kad kas jų nepakeistų ir politinėje srityje pradėtų dirbti kiti asmenys. Kiekvienas tinkamas politinis ar kultūrinis darbu asmuo visada bus visuomenės išrinktas. Šitas kelias buvo ir dabar tebėra vienas teisingiausių. Vadinasi, ALTo veiklą reikia paplėsti kultūrinėje-tautinėje srityje. Tuo

keliu eidami, sumažintume ne-naudingai lėšų naudojimą, sutauptume žmones tikram darbui, ir nepavirstume biurokratinėmis organizacijomis, be to, nereikėtų naujos (kitos) tarybos rinkti.

Jei šis kelias nebus pasirinktas, gali atsitikti, kad vėliau sudarytoji JAV LB-nės Taryba negalės pilnai veikti arba pakeis ALTą ir apims visą Lietuvių Bendruomenės darbą — politinį ir kultūrinį.

Iš LB konferencijos nutarimų išskyla kairieji posūkiai taja kryptimi, bet dar nedrąsūs, tačiau reikšmingi. Pavyzdžiui, trečiame punkte konferencija pasisako, "kad LB-nės veikimo srities centras yra Bendruomenės" apylinkėse ir "kad tautinio solidarumo įrašų didžioji dalis, atskaičius procentus Lietuvos laisvinimo reikalams, būtų palikta vietos reikalams". Juk kaip tik dėl šito klausimo ir buvo spaudoje pasisakyta. Dabar ir pats LOK-as

suprato, kad centras be visuomenės užnugario nieko kultūrinėje-tautinėje srityje negali nuveikti. Lėšų koncentravimas turi būti apylinkėse, kur yra visa darbo sritis ir jos objektas — lietuvių bendruomenė.

Dešimtaine konferencijos punkte pasisakoma politiniais klausimais. Vadinasi, LOK-as ir jo suauktoji konferencija negalėjo nutylėti, kaip laikinieji JAV LB-nės įstatas nurodo, nepasiska, kad ir švelnaus žodelio politinėje arenoje. Ateis laikas, jei JAV LB-nė būtų suorganizuota ir turėtų savo centrą — tarybą, kada ji stipriai kalbės politiniais klausimais ir dvi lygiagrečios tarybos (JAV LB ir ALT) nesugyvens ir vienai kuriai reikės pasitraukti.

A. Mustelkis, Detroit

PAJIESKOJIMAS

Henriką Paulauską prašau atsiliepti. Pajiesko Algirdas Jakaitas, 414 Albert Rd., S. Melbourne, Vic., Australia.

IŠTIKUS GAISRO

NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raudonai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

609 Society for Saving Bld.

Telef.: Main 1-1773.

Rezidencija: PENINSULA 2521

APDRAUDOS PATARNAVIMAS

MAŠINŲ, GAISRO, GYVYBĖS

Milijoni žino Farm Bureau apdraudą dėl žemų kainų. Bet ar jūs žinojot, kad Jūsų Farm Bureau atstovas gali jums duoti tvirtą apdraudą už nedidelę kainą.

Perkant ar praeisiant bent kokią apdraudą Jūs visad pasitelkiate

PAULINA MOZURAITIS
13705 Benwood Ave.
Tel. LO 1-7795

FARM BUREAU INSURANCE COS.

• Farm Bureau Mutual Insurance Co.
• Farm Bureau Mutual Fire Insurance Co.
• Farm Bureau Life Insurance Co.
HOME OFFICE: COLUMBUS, OHIO

VANAGAITIS

KNYGA

jau gaunama Dirvoje. Siųskite \$2.00 ir labai daug patirsite apie Amerikos lietuvių gyvenimą.

DIRVA: 1272 E. 71 St.
Cleveland 3, Ohio

nau, išduoti nenori. Ta ji pametė, su kitu gulti mėjo, o jis vis dar ją gina.

— Ką gina — nesuprato Jesiukonis.

— Ar aš žinau ką? Nesako. Už jokių pinigų neišduotų, toks jis. O būtų ten ką. Tik juokas ima, Girdeja, ką sakė, nebijok, nors ir slėpė nuo manęs. Ar tu tiki, kad taip ir buvo, Tegu sako, kam nori tik ne man. Girdi pamatė nuogą žydę ir apsiėmė. Pasakys! Lyg vyras svarbu, kaip atrodo, tokiam reikalui. Žinau, žinau, nesakys. Visi juos teikia. Bet tik sijosas. Prisipūtęs buvo, štai kas. Gi visų naktį gerė. Girdi dėl to pabėgo. Patikės kas. O buvo taip, vyras man pasakojo. Sako, nelaisvėje užėmą jam toks laikas, tai sėdi vienas ištisas valandas. Jomus matė, kad kenčia, tai ir paklausė. Pradžioje nesakė, o paskui ir atvėrė širdį.

— Tarnavo pas jį, buhalterijoje, tokia mergaitė. Jo žodžiais tarant, kaip angelas. Graži, lieknutė, maloni, o akys, sako, nušvėję joso gali. Tiek ten meilumo. Įsimylėjo vyras iki ausų, vesti ją norėjo. Ir kaip tik tada pasimaisė tie rinkimai. Ką darys vyras, pradėjo Ingelytei galvą sukuti. Matė, kad ta mylinioji ir pyksta, ir kenčia, bet negalėjo pasakyti, kad myli tik ją vieną, o Ingelytė tik apgaudinėja iš reikalo. Kentėjo vyras nežmoniška, o bijojo pasakyti, kad nepaaiškėtų.

— Tokia ten meilė, jei nepasitikėjo, — pertraukė Jesiukonienė.

— Ir aš taip manau. Bet ką su vyrais, jiems moterys visos pletkininkės. Iš kitos pusės, tokie laikai buvo. Ir ši turėjo pagalvoti, suprasti. Matyt nemylėjo, kad patikėjo tai komedijai. Sako Ingelytė ir šiaip ir kitai taip suprasti duoda, o jis vis ne, ištikimybę pirmajai laikė. Tik vieną dieną ji ir pradingo. Kai ją suėmė, tai jam širdį taip ir užgriuvo. Pamanė, kad Ingelytė ją pašalino,

kad skersai kelio nestovėtų. Sudrebėjo vyras, norėjo griebti ją už gerkles, kaip sako, bet susivaldė, suprato, kad tuo nieko nelaimės. Pradėjo iš kitos pusės. Prisimelino, įkaltino jis Ingelytę ir tada jai prikišo, kam suėmė. Papasakojo, kaip žmonės kalba, kad tai jo darbas. Sakė negalys įstaigų akių parodyti. Ji išsiginė, kad nieko nežino, bet jis netikėjo. Tada ji sako: "Ryto vakare aš tau įrodysiu, kad aš nekaltas. Darysiu viską, kad ją paleistų. Nenori, kad ant tavęs žmonės snairuotų". Pasakė, ir melinosi jam. Suprato vyras, kad už dyką nei arklys arklio nekaso, tai ir pasiliko pas ją. Tik jau nesakys man, kad taip ten blogai ir buvo, kaip jis nurietė. Išmiegojo ir viskas.

— Nuėjo kitą vakarą pas ją, o ten enkavedistas sėdi. Vaisina Ingelytė abudu. Geria, kalbasi. Enkavedistas ir sako: "Nemaloni mano tarnyba, tovarišė, nors ir įpratus esu. Bet pasitaiko, kartais, ir smagių dalykų". Sako, šypsos. "Aną dieną suėmė vyrą su kontrarevoliuciniiais lapeliais. Įpylėm svačiui — ir išdavė kitus. Nuėmiam naktį jo nurodytu adresu — tamsu, o durys neužrakintos. Atidarau duris ir šviečiu lempute. Tovaršė! Žiūriu, koki lovoj mūsų vyras, bet ne vienas. Su mergina! Guli, tai guli, kad nors duris užsiraikintų. Ir dar abudu nuogi, svačiui! Graži mergytė! Žiūrėk ir norėk — gražuolė! O krūtys, tovarišė! Dangstosi ji, ir pasislėpti negali. Rengiasi, o viskas iš rankų krinta. Toks nuotykis, tovarišė, atlygina už visus nemalonumus. Brole! Net gaila buvo suimti, bet turėjom, kaip bendrininkę. Sėdi abudu, norėtų gal, kad kartu suleistumėm, che che!" Vaisposi enkavedistas, ir Petras kartą juokiasi, nežino, kad tai jo mylimoji ten buvo. Tada Ingelytė klausia: "O kas tokie jie, gal pavardės prisimenat? Taip įdomu!" Kai anas pa-

sakė pavardės, taip Petras ir numirė. Norėtų griebti enkavedistą už gerkles, bet rankos jėgos neliko. Ingelytė neva nustebo: "Negali būti! Nejaugi tai mūsų tarnautoja būtų? Ji negalėtų, tokia rimta mergaitė." O enkavedistas juokiasi: "Labai rimtai užsiėmusią ir užtikom!"

— Petras netikėtų, bet to vyro pavardė verčia tikėti. Jis gi anksčiau su ja draugavo. Ilgą laiką abudu vaikštinėjo, kol Petras neatmušė. Galvoje jam tik užia, silpna, nežino ką sakyti, tai tyli. Tada Ingelytė: "Meilė viena, o kontrarevoliucinė veikla kita. Aš garantuoju, kad ji su liaudies priešais nieko bendra neturi. Ir draugas Lapinskas gali paliudyti, kad ji ištikima, ar ne?" klausia. Kitas būtų išsiginęs, o jis gynė ją, kad ištikima tarybų valdžiai. "Kad draugai garantuot, tai reiks paleisti", atsakė enkavedistas... Jokių įrodymų prieš ją ir neturim. Pas vyrą tai radom šį tą." Tada Petras pradėjo aiškinti, kad jei ją paleis, o ji laikys, tai žmonės ant jos kalbės, jog įtinai ji išdavė. Ir Ingelytė jam pritarė. Enkavedistas ilgai spyrėsi, bet Ingelytė jį perkalbėjo.

— Tai tu turi ją pažinti, Julytė? — klausė žmoną Jesiukonis.

— Iš kur aš pažinsiu, aš kitam skyrių dirbau, — užsigynė Jesiukonienė.

— Na ir gražiausia! Tu neprisimeni, Kamarauskas neprisimena. O ką Bobėnas?

— Jis? Už jokių pinigų jos pavardės nepasakytų! Toks jis. Mat-vis-dar-myli... — juokėsi Turgelienė.

— Gal šviesą uždegti, tamsoka jau, — pasiūlė Jesiukonis.

— Nereikia, nereikia! — baimingai draudė žmona.

— Gerai ir taip, — sutiko Turgelienė.

— Kur čia dabar aš sustojau? Aha, Taip ir prikaltėjo suimtuosius paleisti. Enkavedis-

tas išėjo, o Ingelytė glaudžiasi, kaip katė. Petras mirė ant jos, kaip liūtas, bet turėjo pakęsti, kol dar anie nepaleisti. Negalėjo valdytis, tai gerė ir gerė. Tai po to nubudęs taip kankinosi. O sako, kad jį pažiūrėjęs. Pasakys man, Aišku, kad šlykštū buvo žiūrėti, po to, ką ji padarė, bet kad net širdis sublogtų... Sako, per visą naktį įtinai jam tos merginos nepriminė, nei žodeliu, tik žvilgsniais sakė: "va, kokia ji ir va, kaip aš tave myliu!"

— Gudri, gyvatė! — ištrūko Jesiukonui.

— Ir dar kokia! — pritarė Turgelienė. — Galėjo pati viską papasakoti, juk žinojo, bet ne, enkavedistas pakvietė. Ar ne įspūdingiau? Oi... Dėl to Petras taip ant jos ir mirė, dėl to keršijo. Tik tas jo kerštas... Juokai! Eilėraštį parašė! Toks jis, net Ingelytės perdaug įskaudinti nenorėjo. O Kamarauskas išdaviku vadina.

— Tą dieną jis į darbą nėjo, sirgo. Ir vis kankinosi, ar anuos paleis. Po pietų ir neiškentė, nubėgo pas ją namuosna pažiūrėti. Rado jau parėjusią. Nežiūrint to, ką girdėjo, jis norėjo pulti, paaiškinti, atsprašyti. Tik ta ne žiūrė jį nežiūrėjo. O motina stačiai išplūdo ir išgrūdo pro duris. Šitas jį visai pribaižė. Taip dar gal būtų su Ingelyte ilgiau tampusis, bet kai pamatė, kad mylimosios nustojo, tai neišlaikė, pats pasislėpė. Manė, išgirs, kad jis Ingelytę pametė ir pradės mylėti; o ta, matyt, galvojo, kad dabar, jis, keršyt pradės, tai pasislėpė iš namų išėjo: Pasislėpė ir tas vyrukas, pas kurį ją suėmė.

— Vargšas... — užjautė Jesiukonis. — Ir po to dar savijei suėmė.

— Palauk, čia dar ne galas, — skubino Turgelienė. — Tik parėjęs iš kalėjimo sutiko jis galiausiai sešė iš ligoninės.

Pažįstama. Ta ir pradėjo jį erzinti, girdi, va, koks tu, tik laimėjo draugas, o kai mergaitė nelaimėjo, tai ir aplankyti neatini. Jis tuoj šoko klausinėti, kaip ir kas ir privertė pasakyti. Pasirodė, kad tada jai taip nepradėjo, susigriebė. Vėliau jis kažkaip sužinojo, kad anas jį bėdą įvedė su malonumu, o kai reikėjo vesti — ne. Ką jis darys, paverkė, paverkė ir nuėjo pagalbos įieškoti. Surado kokią tai bobą, kuri tą bėdą pašalino. Bet taip netikusiai, jog mergaitė vos nenumirė. Gerai, kad žmonės atvežė ligoninės, tai išgelbėjo. Sakė seselė, kad turėjo operaciją daryti. Padarė, bet kas iš to, vaikų jau negalės niekada turėti.

— Dievuli, tu mano! — sušuko Jesiukonis.

— Ar manai, kad jis išsiginando? Kur tau, kvailys! Jis tuoj ligoninės bėgti. Tik nebėgo taip sau. Žinai, kavalierius, gėlių įieškoti pradėjo. Belakstydamas ant vyro užbėgo. Sutiko jį ir užpuolė. Girdi tu šioks ir kitoks, prigavai ir pametė. Jis už kalnieriaus — jėl jos nevesi, tai gyvas neliksi. Kaip pamisęs — ir pats nori, ir kitam per jėgą bruka. O anas pistoletą iš kišenės ir įrėmė jam į pilvą. Pasirodė, kad saugumo tarnautojas buvo. Žinai, po karo, daug kas metėsi keršyti. Taip ir anas į saugumą įstojo. Nusivarė Petrą ir pasodino. Vienas nieko nebūtų padaręs, Petras būtų susukęs ir su pistoletu, bet anas ne vienas buvo, todėl turėjo pasiduoti. Matai, tiek dėl jos kentėjo, o vis dar myli. Žinau, kad myli, ir taip jos pavardės neslėptų. O, tu Jule, tiki, ką Kamarauskas sapalioja, Jule! Vinciai! Žiūrėk, kas Jule! — staiga ji sušuko.

(Bus daugiau)

VISAI SLAPTAI...

NEDAUG BETRŪKO

Du Lietuvos kariai vėl keikėsi, kad taip nieko nesidaro.

— Su tuo išlaisvinimu vis nieko nėra, — barės Bukšny.

— Nieko ir nebus, — barės ir Rukšny.

Lietuvos laisvinimo bėdom juodu sirgo jau dešimtį metų. Bet šį kartą priėjo apčiuopiamų išvadų.

— Reikia kurti lietuvišką kariuomenę, — nesutarė, bet vienu kartu pasakė Bukšny ir Rukšny.

— Kas kiti ką padarys: ar mes nesulupom kryžiuočių ties žalgiriu ir ar nebarškinom Maskvos vartų su Algirdu! — daužės į krūtinę Bukšny.

— O ar atsimeni Kęstutį! — pirštą į dangų iškelęs, susuko Rukšny.

Nereikia daug, sutarė abudu, ar buvo daug ties Giedraičių ir partizanų 1941 metais, o ką padarė! Reikia tik vyrų, o ne tokių, kur gumą kramto ir merginas kirkina.

Dėl klausimo nebuvo dviejų nuomonių, tai buvo ir sutarta ir nutarta.

Nuėjo Bukšny su Rukšniu pas Mister Ameriką ir tarė:

— Mes galim sumušti bolševikus.

— Tai sumuškit, — atsakė Mr. Amerika, gumą kramtydamas.

— Bet mes norim turėti kariuomenę.

— Tai turėkit.

— Mums reikės ginklų.

— Ginklų uždrausta duoti. Bet aš galėsiu duot kramtomos gumos ir karštelėjusio sviesto, kurio piliečiai nesuvalgė ir mums reikėjo krauti į sandėlius.

Rukšny manė, kad be ginklų kariuomenė kaip ir nekaruomenė.

— Neimk į galvą. Pirmą sudarykim kariuomenę, o paskui turės duot ir ginklų, — ramino jį Bukšny.

Buvo kreiptasi į vyrus. Sūsi-registravo šimtas vadų, pradedant generolais ir baigiant majorais. Bet kitokių nei vieno. Tiesa, atsišaukė ir puskarininkiai su eilinėmis. Prisiekė davė, kad padės galvą už tėvynę, bet dabar negalį mesti darbo fabrike arba naktinės mokyklos. Retas kuris nepridėdavo pusdorojo pašto ženklais.

— Nesvarbu, — aiškino Bukšny, — sudarykim pirmą kadrus, o paskui atsisir ir kariuomenę. Tegu tik suskambės varpas. Per amžius budėję, laisvę laimėjome.

— Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia, — pašnabždom, bet tvirtai užbaigė Rukšny.

Buvo ilgai braižyta ir planuota. Divizijos, pulkai ir batalionai gavo vadus, pavadinimus ir kovos barus. Per naktis posėdžiaudavo štabai ir išlaisvindavo Lietuvą su Vilnium ir su Karaliučium. Dar nebuvo galutinai išdiskutuota, ar Minską išsimoka imti ar ne.

Per tą laiką vienas iš generolų buvo pašauktas pilietybės gauti. Kvaila tvarka, bet ji tokia yra, ir nieko nepašvilpsi. Būtinai jiems reikia žinoti, ar tarnavai kariuomenėje ir kokioje.

— Tai dabar, — nustebo generolas, — imsiu ir netarnausiu! Tai kaip aš ir generolu būčiau tapęs? Ne tik tarnavau Lietuvos kariuomenėje, bet ir tebetarnauju.

Dėl to; ir kaip tik dėl to, generolas pilietybės negavo. Tokie jau šito krašto įstatymai.

Nuo to įvykio štabai mažėjo ir posėdžiai retėjo. Aplinkybės dar nepalankios, sakėdavo majorai su pulkininkais, o pritarėdavo ir generolai. Planai buvo supakuoti ir užspauduoti. Juos buvo sutarta padėti į Karo Muzėjų, parvežus į Lietuvą, kai ją amerikoniai išvaduos.

— O būtime išvadavę tėvynę, tik tie įstatymai, — vis dar didžiudavos savo žyglais Bukšny ir Rukšny, kai jau seniai buvo tapę Amerikos piliečiais.

V. Medinis

VEŽIAI NUTARIA PAGARSETI

— Izabela! — pašaukė Jonas Vėžys savo žmoną. Jo balse buvo kažkas labai rimto, svarbaus ir paslaptingo.

— Na? — paklausė žmona, praverusi virtuvės duris.

— Šarap duris ir atėik arčiau: čia turiu tau kažką labai svarbaus parodyti, — tarė Vėžys tyliai, lyg bijodamas, kad kas nors nereikalingas neišgirstų.

Ponia Izabelė, priėjusi arčiau, pro vyro petį pamatė lapą popieriaus, kurį Vėžys labai pagarbiai laikė abiem rankom. Viršutinis lakšto kampelis smulkiai smulkiai virpėjo.

— Tai ką gi jau čia taip tokio svarbaus turi? Tuščią popieriaus lapą? — paklausė Izabelė, prie smalsumo pridėdama dar šiek tiek ir ironijos.

— Nesijuok. Tai bilietas į pasaulį...

— Į kokį pasaulį?

— Į kitą? Iškeliausi į ten ir be bilieto? Nei prašyti nereikės...

— Palauk, palauk, brangioji, paaiškinsiu.

— Na?

— Supranti, čia tokia anketa. Ją užpildo tik garsūs žmonės: veikėjai, artistai ir...

— Tai garsenybė! — nusikvatojo žmona.

— Nesijuok, o išklausk ligi galo. Supranti, išeis tokia knyga, kurioje bus surašyti visi kuo nors pasižymėję žmonės, lietuviai.

— Na, ir ką? — jau kiek susidomėjusi paklausė Ponia Izabelė.

— Tai reiškia, kad mes turime šią anketą tinkamai užpildyti.

— Kaip tai tinkamai?

— Taip, kad ir pačiam būtų miela paskaityti ir kitam būtų kas parodyti.

— Tai ir pildyk. Nelauk.

— Čia, suprantį, tai ir yra sunkiausia. Žiūriu, vartau ir nežinau, kaip pradėti.

— Parodyk, — tarė Ponia Izabelė, imdama anketą iš vyro rankų ir, kiek paskačius, pridūrė: — Nieko čia sunkaus nėra.

— Sakai, nieko sunkaus? — baimingu žvilgsniu, pasisukęs į žmonos pusę, paklausė Vėžys.

— Žinoma, nieko sunkaus.

— Jei taip, Izabute, tai tu turi man padėti. Tu diktuo, o aš rašysiu.

— Rašyk, — tarė žmona, sėsdama į minkštą kėdę.

— Džastemoment, — gyvai šūktelėjo Vėžys: — paismiu juodraščio: — Tiesiog negalima rašyti — gali sugadinti. Na, dabar diktuo. Aš pats nieko nežinau.

— Aš seniai žinau, kad tu nieko nežinai. Tik kodėl tu to nesakei prieš vestuves.

— Izabela, tu jau vėl pyksti...

— Nepykstu, tik tiesą sakau.

— Ką čia dabar mes apie tai... Geriau sakyk, ką rašyti, — tarė Vėžys maldaujančiu balsu.

— Gerai jau, gerai, rašyk, — tarė Ponia Izabelė, padariusi labai išmintingą veido išraišką.

— Pasiruošęs.

— Kiek protokolų parašai per visą savo tarnybos laiką?

— Gal kokį šimtą.

— Rašyk: parašęs tūkstantį arba, geriau, tūkstantį ir vieną straipsnį.

— Jau turiu.

— Dabar: kiek raštų registracijai buvartojai knygy?

— Vieną. Tik vieną. Gera! atsimenu.

— Rašyk, jog esi parašęs dvi knygas.

— Puiku. Toliau?

— Vokiečių okupacijos metu buvai rezistentas.

— Nebuvau.

— Aš žinau, kad nebuvai. Tai niekis. Todėl, rašyk, kad buvai garbės rezistentas.

Ponia Izabelė vis klausinėjo ir diktavo, o Vėžys, įraudęs ir suprakeitavęs, rašė. Po dviejų valandų darbo anketa buvo užpildyta. Ponia Vėžienė laimingai sėdėjo aksominėje fotely, o Vėžys tyliu, bet svariu balsu perskaitė:

"Jonas Vėžys, stambus vietos visuomenininkas bei stiprus kultūrininkas, okupacijos laikais garbės rezistencijos veikėjas, dviejų stambių knygų bei tūkstantio iš vieno straipsnio autorius. Pereinamoje Grohno stovykloje kalbėjosi su JAV konsulu itin svarbiais tautos reikalais.

— Ką, gerai?

— Pridėk dar: "Lietuvių Enciklopedijos prenumeratorius kandidatas.

— Puiku, mieloji! Tu, rimtai kalbant, esi genialė.

— Žinau, žinau, kad aš genialė... Skaityk toliau.

— Gerai, — tarė Vėžys, priarašęs nurodytą papildymą, ir tęsė:

"Žmona Izabelė — teatro, operos ir ekranų mėgėja bendradarbių."

Apie mane kiek mažoka, bet užteks. Viskas gerai.

— Matai, Izabute, o tu sakydavai, kad aš jau niekam tikęs. O aš tau dar įrodysiu, kad aš tikęs, o kartais ir labai tikęs, — sušuko pagyvenęs Vėžys ir, pagriebęs žmoną per juosmenį, smarkiai ją apsupo aplink save.

— O ką sakysi, kai visa tai bus atspausdinta knygoje? A? Būsimė tada garsūs, ką?

— Dac rait, — pritarė Ponia Izabelė, ir visas jos apvažus veidas laimingai šypsojo.

O. Smilgaitė

FILATELIJA

ADOMAS VYČIUS

Ir aš nusprendžiau prisirašyti prie filatelijos. Laikraščiai apie ją rašo. Žmonės šneka. Chicagoje, sako, net minėjimus ruošia... bet, svarbiausia, kad ir Stuka Bronius jau prie jos prigul... Niekad nenusileidau Stukai, net dipti stovykloje: jis žasj peni — aš žasj, jis paršiluką augina — aš paršiluką, jis naują eilutę įtaiso — aš naują... nenusileisiu jam ir dabar, kas kad ne vienam mieste gyvenam...

Laiką iš jo gavau. Rašo, kad neseniai tėvas tapo — atseit dukrelės susilaukė. Taigi visas laikas apie tą dukrelę, o pabaigoje rašo, kad ir jaisi filatelija užsiėmė... Aš visų draugijų narys ir Lietuvoje priklausau visom sąjungom, mažą kad pas gaspaurių dirbau, spaudą skaičiau, kokia pas šeiminką pasitaikydavo... O dabar namą turiu su štimais, šoveriais ir televizenu ir karą — Biuik, naintyn fifty uan, — tad negaliu nuo pažangos atsilikti... stoju ir aš filatelijon!...

Tik štai bėda kokia: nežinau ką ji reiškia, toji filatelija. Ir aš daug mokytų žodžių patyriau, apie kuriuos spauda rašo, bet filatelijos nepasitaikė. Tai yra pasitaikė, bet nepaaiškino ką tai reiškia. O pasiklausti nėra pas ką. Tai yra galia, žinoma, pas bile ką mūsų mieste paklausti, bet nenoriu, ba ant juoko gali pakelti: žiūrėkit, sakys, tas ponas Trumpa — atseit, aš filatelijos nežino, o j Pasau-

Tarp vyro ir žmonos

— Jaunieji žmonės kaimynystėje bus labai įsimylėję. Jis pačiūoja ją kiekvieną rytą, išeidamas į darbą.

— O kodėl tu to nedarai?

— Betgi, Marta, aš ją vos tik truputį tepažįstu!

Vaikai ir motina

— Aš draudžiu jums žaisti su tais neišauklėtais Kuračiais.

— Bet kad jų mama uždraudė jiems su mumis žaisti.

Varydavom Lietuvoje ir mieži-

ne, ir cukrinę, ir dar kokią nors krūminę, bet Amerikoje, sako, tas biznis neapsimoka, be to policija labai kabinasi... O dėl "kljavimo", tai pats gali durnių kljuoti, ar ir mane nori tokiu padaryti?... Nežinau, kas jam atsitiko: ar dėl sunkaus darbo jam galvoj negerai darosi, ar dėl naujagimės protas susimaišė... Parašiau, kad grąžintų dešimtį dolerių... su tokiu prasidėsi, pats kvailiu liksi... Negrąžino. Žuvo mano pinigai.

Parašiau Agurkevičiui, stovyklos policijoje tarnavo, protingas vyras. Rašo: atsiųsk dvidešimt dolerių, nusiųsiu tau dėl filatelijos medžiagos. Pašvilpauk, jei nori... jau dešimtį dolerių šuo ant uodegos nunešė, ne toks aš greitas tau pinigų siuntinėti... Įdomu, kokios jis ten medžiagos žada man atsiųsti. Jei tai, sakysim, medis toks, tai yra kokios medinės lentelės ar kaladėlės, tai gal, galvoju, jie to filatelijoje medį drožinėja. Ir Stuka gi rašė: "drožk"... Sakysim; drožinėja kaip ir kokius dievukus, kaip kad dievydirbiai Lietuvoje darydavo... O jei ta medžiaga yra, vadinasi, koks au-deklas, tai ką gi aš veiksiu su tiek audeklo už dvidešimtį dolerių... j audėjas tai aš tikrai netaikau... Ačiū... Visokiose draugijose tik dolerį, du metams moku..., o čia dvidešimtis... Nesiūnciau. Nėra durnių.

Parašiau ponui Butelinskui, į pačią Chicago. Stovykloje komiteto raštinėje dirbo, supratingas vyras. Rašiau, kad supažindintų su filatelija, daugiau dvidešimties dolerių, rašiau, negaliu tam paskirti. Ir gaunu laišką. Rašo: "Filatelija — yra senovės graikų žodis. Susideda iš "Fila" ir "Telija". Ką tie žodžiai reiškia, mokslas dar nenustatė. Bet tai ir nesvarbu. Nes, kaip žinia, senovės graikai filatelijos dar neturėjo. Filatelija atsirado praėjusiam šimtmečiui Anglijoje ir Vokietijoje. Ten pat ir pašto ženklai pirmieji buvo išleisti..." Taip toliau dar parašė apie pašto ženklus... lyg man tai įdomu būtų... Gal jis galvoja, kad aš jam be pašto ženklo laišką siųsiu?... Juk už, pagaliuoka... O ką vartyti? dėjau ant laiško, kurį gavai, uždėsiu ir ant kitų. Nėra ko tau rūpintis!... Paskui dar vėl prisiminė filateliją. Sako, Chicagoje didelė sąjunga esanti, ir jis prigulys. O dvidešimtį dolerių tai filatelijai — tai permažai! "Yra tokių ženklų" — rašo — padaryti?... Nežinau, kas jam atsitiko: ar dėl sunkaus darbo jam galvoj negerai darosi, ar dėl naujagimės protas susimaišė... Parašiau, kad grąžintų dešimtį dolerių... su tokiu prasidėsi, pats kvailiu liksi... Negrąžino. Žuvo mano pinigai.

Taip tat apie filateliją nepavyko nieko sužinoti... Gaila.

P. S. Mano žmona kažkur lyg girdėjusi, kad filatelija — tai pašto ženklų rinkimas. Ot, tam tai tikrai nepatikejau. Pirmą — kam juos rinkti, kad ir taip bile kada gali sau, užėjęs į paštą, ar net drugstorį, nusipirkti kiek tau jų reikia. O jei — kaip į sakė — kad renka jau senus, vartotus pašto ženklus, tai tuo labiau jie niekam nebereikalingi, nes ir naudos jokios iš jų nėra — tai antra. O trečia — apskritai boba negali pasitikėti: pagaus kokį pletką ir mano, kad tai jau šventa teisybė, o čia tik pirštu ant vandens rašyta... Napatikėjau...

DIRVA

LAUKIA

JOSŲ TALKOS!

Here's to good friends —
And to times that are pleasant and good.

Your Toast means most...with
JIM BEAM

World's finest Bourbon
since 1795

Salute a friend with Beam, and you've paid him a compliment he understands. For good wishes have accompanied Jim Beam since way back in 1795. Today it's widely recognized as The World's Finest Bourbon... the drink that means you respect your companions... the drink they'll respect you for choosing.

\$379
FIFTH
Code No. 41168

\$239
PINT
Code No. 4110C

KENTUCKY STRAIGHT
BOURBON WHISKEY
86 PROOF
JAMES B. BEAM
DISTILLING CO.,
CLEMONT, KENTUCKY

SENIAU IR DABAR

K. S. KARIUS

ALABAMA IR MOBILE MIESTAS

Alabama taip pat yra pietų valstybė, greta Mississippi, ilga iš šiaurės į pietus, ir taip pat tik kampu prieina prie Meksikos įlankos. Kita jos plokštuma užstoja nuo tų vandenų nusiklesę toli į vakarus šiaurinis Floridos galas. Alabamos plotas 51,998 kv. mylių, gyventojų skaito virš 3,000,000; apie 720 kv. mylių jos ploto yra vandenys.

Didžiausias vandens plotas yra ilga Mobile įlanka, 30 mylių ilgio šiaurės iš Meksikos įlankos, nuo 7 iki 10 mylių pločio. Šion įlankon prie miesto iš šiaurės suteka kelios didelės upės. Šiauriniame pakraštyje yra įlankos krašte stovi Mobile miestas, su apie 130,000 gyventojų. Nors Alabama taip pat skaitosi valstybė, tačiau ir Mobile, ir kitame didmiestyje, Birmingham (apie 330,000 gyventojų), yra ir plieno ir geležies ir kitos sunkiosios pramonės. Mobile uostas turi ir laivų dirbtuves, ir iš čia eina importo-eksporto prekyba su plačiu pasauliu, kaip ir iš New Orleans.

Ir Mobile miesto istorija susirūšta su ispanų, prancūzų ir britų šiaurės Amerikos užkariavimais ir pastangomis valdyti. Mobile taip pat mėgsta prisiminti savo anų laikų praeitį. Grįždami atgal Clevelando linkui į vienas tokią iškilmes ir mes pataikėme.

New Orleans pirmutinis gubernatorius prancūzas de Bienville 1702 metais įsteigė Mobile įlankoje tvirtovę, bet 1711 metais ta tvirtovė buvo apleista ir augščiau dabartinio miesto vietoje pastatyta kita tvirtovė. Čia ir buvo pirmutinė pastovi baltųjų gyvenimo vietovė toje teritorijoje, kuri pasiliko vadinama Alabama vardu. Ta vietovė tarnavo prancūzų kolonijai imperijos sostine iki 1719 metų. 1763 metais, pabaigoje Europos Septynių Metų karo, Prancūzija užleido Anglijai visas savo teritorijas šiaurinėje Amerikoje rytuose nuo Mississippi upės, bet 1780 metais Ispanijos laivynas užpuolęs Mobile, ta tvirtovė ir miestelį užgrobė.

Po Amerikos kolonistų karo, 1783 metais taikos derybose su naujai įsteigta Amerikos respublika, Anglija atidavė šiaurinę dalį Alabamos naujai valstybei, tačiau pietinę Alabama su Mobile tvirtovę pasiliko Ispanijos savastimi.

Paskutinis karas su Anglija

1812-14 metų Amerikos karo laikotarpyje su Anglija — tada, kai Britanijos karo laivynas užpuolęs sudegino Washingtono miestą, susilino prezidento rūmus nuo tada prezidento rūmai nudažyta baltai ir pasiliko iki šios dienos vadinami Baltieji Rūmai. Baltimorės vandenys, kovose su britų laivynu kritė, koje valandoje, to miesto apgimimo metu poetas Francis Scott Key sukūrė dabartinį Amerikos himną "Star Spangled Banner". Tuo laiku Erie ežere šiaurėje nuo Clevelando Amerikos laivynas vad. Commodore Perry sunaikino Didžiojo Ežero buvusį Anglijos karo laivyną, kai amerikiečiai įsiveržė į Kanadą apdegino York (dabartinį Toronto), pietuose Amerikos kariuomenė užėmė Mobile miestą. 1814 metais garsusis generolas Jackson padarė jį savo veiksmų centru prieš britus, paskutinį kartą užsimojusius sunaikinti naują Amerikos respubliką, susidariusią iš Britanijos kolonijų vakarų pasaulyje.

Kaip pietų miestas, Mobile, kartu su visa Alabama, buvo Pietų Konferencijos valstybės dalimi 1861-65 metų pilietiniame kare už palaikymą negrų vergijos, kuriuos prezidentas Lincoln

buvo paskelbęs išlaisvinęs ir dėl to sukėlęs karą tarp šiaurinių ir pietinių valstybių.

Pracities atsiminimai

Judrus, prekybinis, moderniškas Mobile miestas tačiau neužmiršta savo gražios praeities ir ją pamini metinėmis iškilėmis. Tai buvo sekmdienį, kovo 7. Mobile taip pat iškilmingai atžymi Užgavėnes, kaip ir New Orleans. Bet prieš ir po to atlieka ištiso mėnesio iškilnių programas kas metai.

Kovo 7 buvo Mobile didžioji Gėlių šventė, kuriai pasipuošę visais miestais. Iškilėms buvo parsiųstas 1954 metų "Miss America". Ją apvainikavo "1954 metų Azalėjų Festivalio Karalienė". Visur pietuose miestų parkai ir sodai apie namus nusodinta vasario mėnesį pradėdanciomis žydėti azalėjomis, plačiais ružvais žiedais žydinčiais krūmais ir augstokais medeliais. Apie pirmą kovo sekmdienį, azalėjos suliepsnoja visame savo puikume. Tais medeliais krūmais užvisę net miškai-laukai. Ta proga pietų gyventojai rengia savo dideles pavasario iškilmes. Tas praktikuojama plačiai keletoje valstybių, bet mums pasitaikė patekti į tas iškilmes tik Mobile mieste. Iškilėms — automobilių paradas su "karalienė" ir žymiais miesto žmonėmis, atliekamas apvažiuojant apie 35 mylių to miesto puošniausiomis gatvėmis. Tose gatvėse dideli, puošni rūmai, apvesti plačiais sodais, paslėgtais azalėjomis. Po parado, auditorijoje, sekė koncertas ir šiaip vakarinės iškilės. Iškilėms diena pasitaikė nepaprastai puiki ir šilta.

Belingrath gėlių parkas

Į pietus nuo Mobile, vakariame Mobile įlankos krašte, 800 akrų plote, girioje, kur seniau tik indėnai stampinėjo, turtovalis Bellingrath, pastatė sau rūmus. Aplinkui, 60 akrų plote, įrengė gėlynų parką užveistą visokiausiomis pietų ir šiaurės kraštų gėlėmis, žydinčiais krūmais ir medžiais.

Salasevičiai ir mudu su žmona nuvažiuoja tą parką pamatyti. Ir tikrai buvo kas matyti. Lankytojai moka po \$2 už įėjimą į parką. Ir reikia pripažinti, kad verta tiek užsimokėti ir tokią vietą pamatyti. Parko apžiūrėjimas sutvarkytas planingai. Simtai žmonių nesimašo vienas pro kitą, visi eina nustatyta kryptimi, krantais, kalvomis, slėniais, paupiu, pro tvenkinius ir tilteliais vis pirmyn. Ir taip apeina visą parką ir viską pamatę. Tų pačių azalėjų šiame parke, sako, yra apie 150 rūšių. Nuo tamsiai iki šviesiai ružavų įvairaus didumo žiedų.

Pietiečiai moka vilioti šiaurės gyventojus ne tik savo iškilėmis-pramogomis, bet ir biznisiu bei pramonę ten steigti.

Kadangi pietuose darbas pigesnis, ten turima pakankamai negrų įvairiems darbams. Pietinės valstybės, sudarydamos lenyvatas kurtis pramonė, vis daugiau vilioja šiaurės pramonės įmonėms ten perkelti savo mašinas, statyti naujas dirbtuves ir daryti didesnius pelnus.

Pirmiausia ten pradėjo, prieš 40 metų, keltis Naujosios Anglijos tekstilės pramonė, palikdama šiaurės miestus vos ne tuščius. Audimo pramonė buvo milžinas Naujosios Anglijos miestuose, bet kruvini streikai, kovos tarp unių ir iškilimas darbininkams alų brangino ir brangino medžiagas. Pasidarė sunku jas parduoti, ypač eksportuoti į kitus kraštus, kur valiuta žema. Audimo fabrikai greitomis pradėta statyti pietuose ir šiaurės miestų milžiniškos audyklos liko tuščios. Dar-

Jubiliejinį metų varžybų laimėtojai

LSB Vyriausiasis Skautininkas v. s. Stp. Kairys bal. mėn. "Skautų Aida" paskelbė jubiliejinį metų (30-mečio) skautiško pažangumo varžybų duomenis. Kiekvienos šakos vienetai tarpusavyje rungsi ir jų atsiekti rezultatai buvo įvertinti taškais. Taiskai buvo dalinami iš vieneto narių skaičiaus, o gautasis rodiklis lėmė laimėtoją vietą. Vilkių šakoje pažangiausi buvo: 1) Vokietijos Aušros tunto Panemunės Miško draugovė su rodikliu — 61.0, 2) JAV Detroito Baltijos vietininkijos Vytėnio dr-vė — 28.8, 3) Venecuelos Caracas vilkių būrelis — 24.0 ir t.t.

Skautų šakoje stipriausi buvo: 1) Vokietijos Aušros t. Bebrų skiltis — 134.7 taškai, 2) Kanados Montrealio t. Margio dr-vės Vanagų skiltis — 123.2, 3) JAV Bostono v-jos Kestučio dr-vės Tigru skiltis — 71.4 ir kt.

Oro skautų šakoje bei konkurencijos atžymėta — Vokietijos Aušros t. Lituanicos skiltis su 24.0 t. rodikliu.

Jūrų Skautų šakos pažangiausi vienetai: 1) Vokietijos Aušros t. Lydžių valtis su didžiausiu rodikliu — 205.8 t., 2) Kanados Montrealio t. DLK Gedimino laivas — 137.2 ir 3) Toronto Rambyno t. K. K. Vaidoto laivas — 66.0 t.

Skautų vyčių šakoje pirmiausia: 1) Venecuelos Maracay Sk. Vyčių Kand. Būrelis — 143.0 t., 2) JAV Bostono Senųjų Lapinų sk. vyčių būrelis — 127.8, 3) Vokietijos Aušros t. Margio būrelis — 104.7 t. ir kt.

Vyriausiasis Skautininkas pažangiausias LSB. vienetas paskelbė pirmųjų vietų laimėtojus:

Vokietijos Aušros t. vilkių Panemunės Miško draugovė, Vokietijos Aušros t. skautų Bebrų skiltį, Vokietijos Aušros t. oro skautų Lituanicos būrelį, Vokietijos Aušros t. jūrų skautų Lydžių valtį ir Venecuelos Maracay sk. vyčių kandidatų būrelį.

Visiems šių vienetų skautams įteikti specialūs varžybų laimėtojų ženklėliai, o vienetas garbės pažymėjimai.

Tuo pačiu daugiausia pirmųjų vietų laimėjusiems Vokietijos ir Venecuelos Rajonams išreikštas viešas pagyrimas. Nepaprastai

bininkai neteko darbo. Greta audimo pramonės į pietus kėlėsi ir dabar tebesikelia geležies plieno ir įvairios kitos įmonės, vis tuo pačiu išsiskaičiavimu: gauti savo įmonėms vietas kur mažesni mokesčiai, rasti pigesni darbai ir daryti didesnius pelnus.

(B. d.)

East Ohio Gas Co. televizijos programai "Women's Window", pravestai Ethel Jackson, dabar vadovaus Louise Frazier, buvusi didelio moterų žurnalo redaktorės padėjėja. Ji gavo namų ruošos Bachelor laipsnį Pennsylvania State Universitete ir Master laipsnį Ohio State Universitete. Per karą buvo pakelta į kapitoną moterų marinių korpuse. Programa įvyks kasdien, išskyrus šeštadienį, ir sekmdienį, pirmą valandą per WEWS.

pagyrimu atžymėta Aušros t. Lydžių valtis, nes jos skautų taškų vidurkis — rodiklis buvo 205.8.

AMERIKOS SKAUTIJA AUGA

Žurnalo Scouting žiniomis pereitų metų pabaigoje Boy Scouts of America organizacijai priklausė — 3,395,884 nariai. Šakomis jie buvo taip susiskirstę: vilkių — 1,101,413, skautų — 999,203, vyresnio amž. skautų (Explorers) — 398,177 ir skautininkų — 897,191. Šie skaičiai apima tik berniukus ir vyrus, nes skautės JAV-bėse turi visiškai atskirą savo organizaciją.

To pat Scouting žiniomis šiuo metu laisvajame pasaulyje (anapus geležinės uždangos skautavimas persekiojamas!) yra per šešis milijonus skautų. Skautybės idėja vis kaskart plinta ir pasiekia naujus kraštus.

DRAUGININKAS IŠGELBEJO SKAUTĄ

Gary Goston 14 m. skautas iš Aurora, Me., balandžio 20 d. nuo malūno užtvankos įkrito į patvynusią Little Androscoggin upę. Patekęs į kunkuliuojančios pavasario srovės verpetus dar spėjo užsikabinti už srovės apsemto medžio. Po vienos sunkios valandos pastangų ir kovos laimėtas Gary buvo su vietos gaisrininkų pagalba jo draugininko Bernardo Helwig ištrauktas į krantą.

LIETUVISKOS DAINOS VARŽYBOS

LSB Vadija per Sk. Aidą praneša apie lietuviškos dainos varžyboms vertinti sudarytą vyriausią varžybų komisiją, kurios nariai yra — Vyriaus. Skautininko Pavaduotojas vyr. sktn. Vl. Šarūnas iš Toronto, LSB Vyčių Sk. ved. pavaduotojas sktn. V. Mantautas iš West Baden Springs, Ind. ir pasktn. J. Gaižutis iš Toronto.

Šiose varžybose, Brolijos vienetai pradeda dalyvauti su Tėvynės lauzu, kurį gali praveisti šiuo metu.

Kartu pranešama, kad skautiškojo rašinio varžybų galutinė data yra — š. m. birželio 1 d. Rašinio tema — "Skautybės Tarnyba Dievui ir Lietuvai". Rašinio varžybose dalyvauja skautės-tai iki 14 m. amžiaus. Skautiškas jaunimas kviečiamas nepaleisti progos dalyvauti šiose varžybose, nes laimėtoji premija galės puikiai paremti šios vasaros stovyklos išlaidas.

ROMO SPALIO "ANT RIBOS"

Anglijoje gyvenantis rašytojas sktn. Romas Spalis parašė

Solistė Prudencija Bičienė

CLEVELANDO JŪRŲ SKAUTŲ Kapt. DARIŲS. laivas

Gegužės mėn. 9 d., 5.30 val. p. p.

Lietuvių salėje dalyvaujant

PRUDENCIJAI BIČKIENEI

IR

REGINAI BRAZAITIENEI

Clevelando

AŽUOLŲ

oktetas

DAINUOJA

I

- a. Budriūno Tėvynė — Ažuolai,
- b. Štarkos Tušti paliktieji namai — Ažuolai,
- c. Gudauskienės Pabaigtuvės — P. Bičienė ir t.t.

II

- a. Sibeliaus Finlandia — Ažuolai,
- b. Mozarto Lopšinė — P. Bičienė ir Ažuolai,
- c. Ištrauka iš Wagnerio operos Tannhauser — P. Bičienė ir Ažuolai

ir t.t.

Julius Kazėnas — meno vadovas

BILETAI GAUNAMI DIRVOJE IR SPAUDOS KIOSKE

jau antrąją savo trilogijos dalį — "Ant Ribos". Pirmoji — "Gatvės Berniuko Nuotykių" sulaukė nepaprasto pasisekimo jaunųjų skautų tarpe. "Skautų Aidas" balandžio mėn. numeryje spausdina ištrauką iš "Ant Ribos". Iš jos galima spręsti, kad ir ši trilogijos dalis būsianti nepaprastai įdomi ir intriguojanti. Knygą leidžia "Tremties" leidykla Vokietijoje.

GERO VEJO ZINELĖS

Chicagoje organizuojama antra jūrų skautų valtis. Taigi netrukus iš dviejų valčių bus sudarytas jūrų skautų laivas. Vandenų platybės pamyliuoms skautėms daug padeda jūrų sktn. dr. K. Aglinskis.

Vokietijoje, Aušros tunte — Rennhofe, Lydžių valtis persiorganizavo į Baltijos jūrų skautų laivą. Laivui vadovauja valtin. P. Kazirskis. Du šio laivo nariai sėkmingai baigė buriavimo kursą.

Australijoje jūrų pasktn. A. Gabecas rašo Skautų Aidui įspūdius, patirtus gaudant ryklius ir jūrų vėžius.

Toronto jūrų budžiai visi iki vieno užsiprenumeravo Skautų Aidą.

OMAHOS SKAUTŲ ŠOKIS

Sk. spaudos žiniomis Omahos (Nebr. — JAV) vietininkijoje paskelbtas skatinantis šūkis: "Kas neprenumeruoja ar neskaityja Skautų Aido, tas negali būti skautu ar skaute!" Didelį atkaklumą tą šūkį gyvenimui įveda skiltn. St. Radžiūnas ir jo vedama Taurų skiltis. Sekmės taurams.

— SKS —

BENDRUOMENĖS ŽINIOS

BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės susirinkimas šaukiamas gegužės mėn. 16 d. (sekmdienį) 11:30 val. Lietuvių salėje. Darbų tvarkoje yra numatyti įvairūs bendruomeniniai klausimai ir reikalai: Bendruomenės nario knygelių įvedimas, tautinio solidarumo įnašų rinkimas, apylinkės įjungimas į bendrąjį lietuvių išlaisvinimo planą ir kt. Visi Clevelando lietuviai prašomi kuo gausiausiai į šį susirinkimą atsilankyti, kur bus kalbama visiems bendrais ir svarbiais reikalais.

LIETUVIŲ DIENAI RUOSIAMASI

Tradicinė Lietuvių Diena šiais metais įvyks liepos 4 d. Jai jau yra ruošiamasi ir tuo tikslu gegužės mėn. 2 d. apylinkės valdybos iniciatyva buvo sukvietas pasitarimas programos reikalui (dalyvavo valdybos pirm. St. Barzdukas, R. Bajoraitis, Pr. Karalius, G. Modestavičienė, L. Sagys, St. Stašienė, M. Trainauskaitė, Vyt. Valaitis, J. Žilionis).

Šių metų Lietuvių Dienos programą atliks mūsų mokyklinis jaunimas, kuris pasirodys su tautiniais šokiais, žaidimais, plastiniais judesiais, sporto numeriais ir kt. Į programos atlikimą norima įtraukti ko daugiausia jaunimo, kurio yra mūsų liutuanistinėje mokykloje. Lieptuvos vyčių atstovė Trainauskaitė pažadėjo prikalbinti prie programos prisidėti ir vyčius. Programą norima praveisti pagal šūkį: jaunimas žygiuoja! Labai svarbu, kad ko dau-

giausia jaunimo dalyvautų. Taip pat tikimasi suorganizuoti ir akordeonistų grupę. Visi kviečiami prašomi lankyti repetitijas, o tėvai prašomi sudaryti palankias sąlygas savo sūnams ir dukroms jose dalyvauti.

TAUTINIŲ GRUPIŲ KNYGA

Pasiteiravus Folk Arts Association, sužinota, kad numatyti įleisti tautinių grupių, sambūrių bei organizacijų knygą dėl techniško sunkumų ir kai kurių organizacijų vėlavimui prisijungiant žinias, iš spaudos išeis vasaros metu. Dar yra papildomai priimamos žinios apie tas organizacijas, kurios norėtų į ją patekti. Lietuvišką medžiagą tvarko ir renka Dr. M. Žilinskienė, 1448 Crawford Rd., Cleveland, Ohio, SW 5-5721. Knygoj bus dedamos organizacijų žinios, nurodant jų pobūdį, pavadinimą, valdybos narių adresus ir telefonus bei organizacijų būstines.

Ši knyga pasitarnautų labai daug atžilgių ir padėtų geresniam bendradarbiavimui tarp bendro pobūdžio grupių (pvz. sporto klubai ir t.t.), kada bus žinomi kitų organizacijų nariai.

Knygoje komunistinio pobūdžio organizacijos nebus aprašomos. Jos išleidimą finansuoja Folk Arts Association, kuri numato tą knygą perleisti kiekvienais metais, kad informacijos būtų tikslios.

Vyt. K.

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesio pabaigos!

Cleveland ir APYLINKĖSE

ERDMONAS SIMONAITIS CLEVELANDE

Erdmonas Simonaitis, Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininkas, į Clevelandą atvyko praėjusiam savaitgalį. Ta proga jis susipažino su Clevelandu, lietuviškomis institucijomis, lankėsi Dirvoje ir sekmadienį, gegužės mėn. 2 d. padarė pranešimą Clevelando lietuviams.

Apie 150 asmenų, susirinkusių į ALT rengiamą pranešimą, išklause Erdmono Simonaitio kalbos. Joje jis iškėlė Mažosios Lietuvos Tarybos darbo apimtį, pasisakė už visos Mažosios Lietuvos su Karaliaučiumi jungimą į Lietuvos valstybę. Taip pat, kaip Vokietijos Lietuvių Bendruomenės vicepirmininkas ragino nuosirdžiai remti Vasario 16-tosios gimnaziją. Tą gimnaziją ir jos namus jis pažįstas ne puolausiai, bet nuolatose joje lankydams ir nuolat ja besirūpindamas. Svečiai ovacijas išsukėlė nuosirdžias ovacijas ir, reikią manyti, tuo nutarė paremti Mažosios Lietuvos Tarybos darbą.

E. Simonaitis pranešimą pavairino Ciurlionio ansamblio sugiedotas tautos himnas ir Lietuvos esame mes gimę. St. Barzduko kalba, Ciurlionio ansamblio, Karnėnų ir kt. svečių įteiktos dovanos.

Susirinkimui — paskaitai vadovavo J. Daugėla.

ISISTEIGĖ MAŽOSIOS LIETUVOS BICULIŲ DRAUGIJĄ

Lankydams po lietuvių kolonijas JAV Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininkas Erdmonas Simonaitis savo pranešimu mus įtikina, kad Amerikos ir kitų pasaulio dalių lietuviui turi remti Mažosios Lietuvos lietuvių pastangas moraliai ir materialiai. Savo veikla jie siekia, kad Mažoji Lietuva, o tai yra ne vien Klaipėdos kraštas, būtų prijungta prie Didžiosios Lietuvos. Mažosios Lietuvos Taryba Vakarų Vokietijoje turi 285 skyrius su 12000 narių, kilusių iš Mažosios Lietuvos, kurių šiandien yra okupavę rusai kolonistai.

Suruoštos Erdmono Simonaitio pagerbimui vakarienes metu Clevelande Nanking restorano patalpose š. m. gegužės mėn. 1 dieną buvo pritarta vakarieneje dalyvavusių svečių įsteigti Mažosios Lietuvos Biculijų Draugiją Clevelande. Visi vakarienes dalyviai, su labai maža išimtimi, įsirašė į Draugiją nariais-steigėjais, išsirinę valdybą iš pirmininko Stepono Nasvyčio (4579 W. 157 St., Cleveland, Ohio, telef. WI 1-4655), narių Alfonso Mikulskio (1205 E. 74 St., Cleveland, Ohio, telef. EX 1-9785) ir Vyt. Brazulio (1439 E. 63 St., Cleveland, Ohio, telef. EX 1-9785), pavėdę jiems įsteigtą draugiją galutinai suorganizuoti ir plėsti.

Į draugiją įstoti galima įsiregistruojant pas vieną iš narių valdybos narių. Metinis nario mokestis draugijai \$2.00.

TAUTINĖS SĄJUNGOS GEGUŽINĖ

Tautinės Sąjungos Clevelando skyrius birželio mėn. 20 d. rengia didelę Joninių gegužinę. Gegužinė įvyks 2295 Green Rd., kur vieną kartą jau buvo Joninės surengtos ir dalyvavo per 600 clevelandiečių.

Visos organizacijos prašomos tuo laiku kitų gegužinių rengti, o visi clevelandiečiai iš anksto kviečiami į gegužinę rengtį ir pakviesti savo artimuosius.

GEGUŽĖS 9 D. — AUDRA

neatitūž Clevelandan, bet tą dieną Lietuvių salėje bus tradicinis jūrų skautų vakaras. Iš trylikos NARŲ valties skautų pernai, Lietuvos Skautijos 35-mečio suėigoje, susiformavo kap. Stepono Dariaus jūrų skautų laivas. Apie tą laiką įsigytas, ir plaukiojimo pastatas — 26 pėdų 8 irklų dvistiebis laivas. Lyg darbščiosios skruzdės jūrų skautai visą žiemą sezoną trlūsia apie savo laivą — gramdo, špakluoja, dažo. Kartu nepamirštamos ir teoretinės žinios. O, smarkiai griebia per egzaminus jūrų skautus jų instruktorius jūrų sktn. Vladas Petukauskas, kuris turi jachtos vado patentą.

Ahoj — clevelandiečiai! — jūrų skautai jus visus kviečia skaitlingai suplaukti į jų vakarą — gegužės 9 d. Clevelando Lietuvių salėje.

Vakaro programoje dalyvaus Clevelando AZUOLŲ oktetas ir solistė Pr. BICKIENE. Gros šokių kapela, o jūrų skautų namiskiai vaisins svečius bufete.

PASISEKĖS KONCERTAS

Sv. Juozapo High School Motinų Draugija gegužės mėn. 2 d. mokyklos erdvoje salėje suruošė Clevelando moterų simfoninio orkestro koncertą, dalyvaujant jaunoms meno pajėgoms, kaip solistams. Tarp kitų dalyvavo koncerte ir

jaunasis Antanas Smetona, sekmingai išpildęs fortepijonu Beethoveno "Concerto for piano and Orchestra Nr. 1. op. 15" ir susilaukęs gausios publikos gražaus pritarimo.

SKAUTŲ TĖVŲ SUSIRINKIMAS

Gegužės mėn. 16 d. 11:15 val. Skautų Tėvų K-tas šaukia visuotinį sk. tėvų susirinkimą aptarimui registracijos, stovyklavimo ir kitų aktualių reikalų.

RADIJO VAKARAS

Radio vakare, kuris įvyks gegužės 16 dieną Lietuvių salėje, bus transliuojamas iš plokštelių Vasario 16 proga įvykęs Ciurlionio ansamblio su simfoniniu orkestru koncertas bei ištraukos iš lietuvių sąskrydžio Washington.

Radio linksmeji broliai ruošia įdomių aktualijų iš Clevelando lietuvių gyvenimo.

LIETUVIŲ GARAZAS

J. Garla ir A. Paškonis atidarė garažą — benzino stotį, 1463 E. 71 St. (prie Wade Park, buv. Ramanausko).

Atliekami mašinų taisymo darbai ir keičiama alyva.

NAMŲ DAZYTOJAS

Dažau namus iš lauko ir iš vidaus. Darbą atlieku sąžiningai ir pigiai.

Telef.: EX 1-2069 (18)

PARDUODAMAS NAMAS

Dviejų šeimų, 5 ir 6 kambariai. Kreiptis:

5715 Luther Ave. (20)

TRANSLIACIJA EUROPON IR PIETŲ AMERIKON

Clevelando Prekybos Rūmų iniciatyva, šį penktadienį, gegužės 7 d., 6 v. 30 minučių Carter Hotel rengiami iškilmingi pletūs, kurių metu įvyks translaciija Europon ir Pietų Amerikon. Visa programa bus įrašyta į plokšteles ir bus vėliau girdima tą pačią dieną per WGAR stotį Clevelande. Į Europą kalbama devyniomis kalbomis. Lietuvius toje programoje atstovaus Julius Smetona.

KREPŠINIO MEISTERIS CLEVELANDE

Šį šeštadienį, gegužės 8 d., 6 val. vak. Thomas Eddison High School salėje (kampas Hough Ave. ir E. 71st St.) įvyks vyrų krepšinio ir tinklinio rungtynės bei moterų tinklinio rungtynės tarp Amerikos lietuvių krepšinio meisterio Chicago ASK Lituanicos ir Clevelando LSK Žaibo. Žaibo eilėse matysime žymų lietuvių krepšininką Vytautą Grybauską, kuris turės savo pirmąsias rungtynes Amerikoje. Visi yra kviečiami atsilankyti pasižiūrėti tikrai įdomių ir gero lygio rungtynių.

STUDENCIŲ TRIO DAINAVO PITTSBURGHE

Clevelando Studenčių Trio, R. Malcanaitė, N. Bartuskaite ir L. Žilinskaitė, vedamas Algirdo Bielskaus, pereitą sekmadienį dainavo Pittsburgho lietuvių radijo valandėlės metiniame radijo koncerte.

LABAI GERŲ PIRKINIŲ

East 114, netoli St. Clair, 2 šeimų, 5 ir 5 kambariai. 2 garažai. Kaina \$11.800.

* East 94, netoli Superior. Didelis vienos šeimos. Pigiai. Tik \$10.500.

RAY NAUSNERIS.

Namų prekyba; namų, baldų ir automašinų apdira.

UL 1-3919 LI 1-9216

11809 St. Clair

GERI NAMAI

2 šeimų, 6 ir 6 kambariai Bellvue gatvėje, netoli parko. Kaina tik \$10.500.

* 3 šeimų, netoli Sv. Jurgio bažnyčios. Prašoma \$10.500.

HELEN ANDRIUKAITIS

PO 1-9668

LIETUVIAI DAZYTOJAI

dažo ir dekoruoja namus. Duoda 12 mėnesių išsimokėjimą. Sauti:

EX 1-4245 (30)

AUTOMASINŲ TAISYMAS

Jonas Svarcas nuo kovo mėn. atidarė automašinų taisymo stotį. Jo dirbtuvės adresas:

7015 Wade Park Ave.

Telef.: HE 2-1236

* Lietuviams duodama didelė nuolaida. Cia taip pat galima tartis dėl vartotų ir naujų mašinų pirkimo.

(18)

NAMŲ IR ŪKIŲ PIRKIMO PARDAVIMO ISTAIGA

Visi, kurie turite parduoti namus ir ūkius ar norite pirkti, pirmiausia pasitarkit mūsų įstaigoje.

WADE PARK REALTY

7032 Wade Park Ave.,

Telef.: HE 2-2922

Sav. A. Kazakevičius,

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,

Cleveland 3, Ohio

Telef.: EX 1-0376

DAINOS IR BALETŲ KONCERTAS CLEVELANDE

Gegužės 22 dieną Clevelandas susilaukia mielių svečių-menininkų iš Chicago. Atvyks Lietuvių Valstybinės Operos solistė Alė Kalvaitytė ir Valsybinio Baletu solistas-šokėjas Simas Velbasis su savo baletu studijos šokių grupe, kuri sudaro parinktos geriausios šokėjos. Ši šokių grupė su dideliu pasisekimu yra pasirodžiusi Chicago Sakalų Auditorijoje ir susilaukusi, ne tik entuziastiško publikos susižavėjimo, bet ir amerikony meno žinovų labai palankių recenzijų.

Sis vakaras-koncertas įvyks didžiuleje ir vėsoje (gegužės 22 dieną) (Slovenian Auditorium, 6417 St. Clair Ave. gegužės mėn. 22 dieną 7 val. vakaro. Slovenian Auditorium talpina 900 žmonių.

Solistė Alė Kalvaitytė išpildys įdomiai parinktus savo ir svetimų kompozitorių kūrinius, o baletu grupę, susidedanti iš septynių lietuvių — balerinų, pradijus lietuviškus planus ir įspūdingą (13 numerių) programą.

Erdviose patalpose ir ant gero, slidus parketo, po programos ir pasiūkti bus galima. Atskirame, patogiai įrengtame, kambaryje veiks turtingas lietuviškas bufetas.

Meno mėgėjai nesigailės atsilankę į šį dainos ir baletu koncertą.

Rengia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis Clevelande.

RADIO — TV TAISYMAS

AMUR CO.

Sav. JUOZAS DAUTARTAS

Kreiptis:

8008 Clark Ave.

Telef.: OL 1-1790

(30)

PARDUODAMAS NAMAS

Geram stovyje 7 kambarių vienos šeimos namas. Gaso šildymas. East 71 — Superior gatvių rajone.

Saukite: HE 1-1518

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

vyrui ar moteriai. Galima naudoti ir virtuve. Atskiras įėjimas. Tarp Superior ir Wade Park. Sauti: EX 1-6046.

BALFo rūbų vajai.

Šios trys krautuvės duoda ir keičia Eagle Stamps

Mūsų prekybinė garbė paremta 40 metų praktika parenkant medžiagų rūšis ir už jas garantuojant. Mes nelaikom antros rūšies medžiagų, o jų kainos žemesnės negu bet kurioj kitoj krautuvėje.

WOLFS FABRICS

7012 Superior Ave. EN 1-3764

Viskas papiginta 25% iki 50% už sukneles, megztinius, blyuskas, marškinius.

NEPAPRASTA PROGA IR KOKYBĖ!

EZELLA DRESS SHOP

7011 Superior Avenue EX 1-8653

DVIGUBAI ŽENKLŲ KAS ANTRADIENI

VYRAI! AR JUMS NESKAUDA KOJŲ?

AR JŲSŲ BATAI YRA NEPATOGOS?

PAMEGINKIT ARCH SUPPORT minkštus, išsklotus masažinius batus

Puikus Velykinių batų pasirinkimas

Moterims ir vaikams

DVIGUBAI ŽENKLŲ ANTRADIENIAIS

JAMES SHOE STORE

7041 Superior Ave.

SUMUSTINIAI. GERIMAI. SODA.

MARNELL'S

7023 Superior Avenue

Saldainiai, Riešutai, Popkornai

Cia susitikit savo draugus po pamaldų

Geriausia kava miešle

SOCIALINIO SKYRIAUS PRANEŠIMAS

Socialinis bendruomenės skyrius praneša, kad aukos 'sergančiai Cieškinei' ir kitiems socialinio skyriaus reikalams priimamos Dirvoje ir Spaudos Kioske. Aukų rinkėjai, kurie jau savo rajonus yra apėję, prašomi aukų lapus šį sekmadienį gražinti spaudos kioske.

PADĖKA

Mielam mūsų sponsorui Pranui Bagžauskui-Baguske, sudariusiam sąlygas patekti Dėdės Samo kraštan, ryžtingai pasiryžusiam mus sulaukti Clevelande ir parodžiusiam lietuvišką nuosirdumą, širdingai dėkoja.

Ona ir Juozas Kamaičiai

ISNUOMOJAMI KAMBARIAI

Du kambariai — virtuvė ir miegamasis. Su baldais.

Kreiptis: EN 1-0050

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaiviantieji gėrimai,

vynas ir šampanas

(prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas. Atmeta ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistėje

7106 Superior Ave.

Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvims Jums.

Modernūs portretai, vestuvių, šeiminių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų įvairių fotografavimas, dabar CLEVELANDE.

Padėk Europoje likusiems lietuviams tremtiniams apsiginti

nuo žiemos šalčių — aukok

BALFo rūbų vajai.

PRADĖKIT MAŽA SUMA! BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.000

2½% palūkanos.

PASKOLOS JŲSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2198

Cleveland, Ohio

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF'ORO VENTILIACIJA

• ŠALDO vasarą • ŠILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai

Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežant

geram orkestrui

731 E. 185 ST. KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvos Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoj salėj daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

2EMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

6921 Wade Park EX 1-0911

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kama. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOME

Vesinamas, oras Jūsų patogumui.

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue ENdicott 1-1

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: Garfield 1-7406).

Lietuviškosios spaudos metų proga

Brangūs Amerikos Lietuviai,

Čia, Rytinėje, okupuojamoje Lietuvoje, persekiojama tauta ir, norėdama silpninti tautinį susipratimą, uždraudė lietuvių spaudą. Tas moralinis lietuvių tautos persekiojimas tada tęsėsi apie 40 metų! Lietuviai visais būdais kovojo už savo teises ir savo dvasios laisvę. Vietoje Lietuvoje uždraustos spaudos, lietuviški raštai buvo spausdinami Prūsijoje ir čia, Amerikoje, ir su dideliu vėlyu ir skaudžiu moraliniu ir fizinio Lietuvos ribų spausdinami raštai laukia slapta pabėgusių į Lietuvą ir ten plačiau.

Šie lietuviškosios spaudos draudimo kova pasibaigė lietuvių laimėjimu: nuo valdžia tautai lietuvių sukurta laisvė grąžinti ir tai pakeisti ir buvo per 1994 m. gegužės mėn. 7 d. Tai šiemet sukanka 50 metų nuo ano mūsų tautos laimėjimo. Penkiasdešimt metų lietuvių spaudos atgavimo sukaktis įprasminame JAV Lietuvių Bendruomenės vadovybės kviečia visus Amerikos lietuvius minėti Lietuviškosios Spaudos Metus.

Šie sukaktiniai metai — nuo 1904 V. 7 ligi 1954 V. 7 — susilaukia labai svarbių proga darbiniai lietuvių kartai šiame krašte gerai susipažinti su senosios Rusijos Lietuvos pavergimo kova, su carinės valdžios lietuvių tautos persekiojimu ir tuometinių Lietuvos okupantų troškimu sunaikinti kas lietuviška ir kas lietuviams brangu. Kai ama laiku lietuviui buvo rūšiuami per svetimą Lietuvai krašto administraciją, per valdines mokyklas, per bandymą lietuvius suprovokavinti, per rusifikacinius raidesis spauda ir p. tai lietuviui, vadovaujami savo tautos didžiųjų organizatorių ir kovotojų už lietuviškas išlikimą, visapriešinos, nepalūzo, nepasidavė, bet laimėjo!

Ir dabar rusiškas komunistinis imperalistas, vel okupavęs Lietuvą, drakoniskomis priemonėmis bando sunaikinti visa, kas lietuviška, žlugdo lietuvių tautinę kultūrą, bruka rusų kalbą, užgimauja lietuviškosios dvasios reikšmę.

Ir dabar lietuviui Lietuvoje ir išdyksti kitur už geležinės uždaros kovą sunkią ir žūtbūtinę tautinio likimo kovą. Ir dabar vienis imanoniš būdais mūšiniai ir spūriasi prieš sve-

timą žodį, okupantų brūkiamą mintį ir kitaip primetama sąmonė.

Mes, laisvojo pasaulio lietuvių, ir ypač šio didžiųjų laisvių krašto — JAV lietuvių, turime šventą privalą tarti tvirtą ir galingą lietuvių laisvės ir lietuviškos išlikimo žodį šių sukaktinių metų proga.

Juk Amerikos lietuvių ir anais lietuvių spaudos draudimo laikais atliko didžiulį lietuvių kultūros žygį, užvadavo ta da okupuotos Lietuvos spaudos darbą, kurį spausdinto žodžio palydė ir padėjo lietuvių tautai atgauti ne tik spaudos laisvę, bet ir valstybinę nepriklausomybę.

Minėdami lietuvių tautos laimėjimą, drauge turime prisiminti ir Amerikos lietuvių darbą, jų pastangas ir jų nuopelnus tuose lietuviškosios kultūros taruose.

Lietuviškosios spaudos metai yra tautinio ugdymosi ir tautinės dvasios stiprinimo metai. Per tuos metus turime pasirūpinti dar labiau patobulinti savo spaudą, dar labiau ją branginti, dar labiau ją stiprinti ir dar la-

biau ją turėti visose lietuviškosio gyvenimo apraishose!

Visi lietuvių laikraščiai, knygų leidyklos, kultūriniai centrai, parapijos, mokyklos, spaudos platinimo įstaigos, lietuvių radijo programos, įvairios organizacijos, klubai ir kitos institucijos kviečiamos visa savo galybę, savais būdais paminėti tą svarbų įvykį.

Visi JAV Lietuvių Bendruomenės padaliniai — apygardos, apylinkės, seniūnijos ir įstaigos prasomos, kur reikia, imtis iniciatyvos organizuoti minėjimus ir, kur galima, visap kalbinti, kad ši reikšminga sukaktis būtų Amerikos lietuvių tinkamai paminėta ir stiprintų lietuviškosios išlikimo reikalus.

Visi brangūs Amerikos lietuvių maloniai prašomi remti savo spaudą — laikraščius, knygas bei kitus spaudinius ir nuosirdžiu savo dalyvavimu prisidėti prie tinkamo Lietuviškosios Spaudos Metų paminėjimo.

Prel. J. Balkūnas,
JAV LB Laikinojo
Organizacinio Komiteto
Pirmininkas

RYTPRŪSIAI SURUSINTI

Vokiečių leidžiamas laikraštis "Russland und Wir" Nr. 4(28) aprašo, kaip dabar atrodo Rytprūsijų šiaurinė dalis, valdoma rusų. Iš ten neseniai grįžo vienas vokiečių, išdirbęs ilgesnį laiką Tilžės Ragainės, Labguvos, Įsrutės ir kt. apskrityse. Kaip šioferio palydovui, jam dažnai tekėdavo lūti Karaliaučiuje, Įsrutyje, Tapiavoje ir Klaipėdoje.

Šio vokiečių teigimu, miestuose po 1950 m. beveik nematyti vokiečių. Rytprūsijų vokiečiai buvo išsiųsti į holševikų okupuotą Rytinės Vokietijos zoną, o Klaipėdos krašto — į Lietuvą. Rytprūsiai laikomi Sov. Sąjungos valstybinės teritorijos dalimi ir tegali būti gyvenami tik Sovietų piliečių. Pasienio zonoje gyvenančių pasuose dedamas zonos A žymuo (60 km. iki sienos) ir B (120 km. iki sienos). Tačiau įvažiuoti iš tikrosios Sov. Sąjungos yra labai sunkus — leidimai duodami nenoromis. Gerduvoje, Karaliaučiuje, Įsrutyje, taip pat visose vietose pasienyje yra stiprūs apsauginiai daliniai. Vasarą sienos linija apakėjama,

kas 500.600 m. stovi sargybių bokštėlis. Apskritai, šios sienos šiandien saugojamos smarkiau negu Oderio-Neissės linija.

Viskas labai brangu. Karaliaučius atstatomas labai pamazų. Žemės ūky dirbti "įkurdinami" daugiausia prievarta atsiųsti iš Rusijos darbininkai ar demobilizuoti raudonarmiečiai, kurių daugelis norėtų grįžti atgal. Aplinkui daug kur traukiasi plačios dykumos. Atlyginimai menki, o prekės brangios, pvz. už porą guminių batų, kurie Vokietijoje kaštuoti 17-20 DM, ten reikia mokėti 120 rb, už pusbatius 350-400 rb, už sviesto kg. — 46 rb, rugių centneris kaštuoja 400 rb, kviečių 550 rb, etc.

Vokiečių žymus savaitraštis "Deutsche Zeitung" š. m. balandžio 21 d. numeryje taip pat patvirtina žinias, kad šiandien Karaliaučius atrodo jau kaip tikras rusiškas miestas, sakytum — Kurskas ar Oriolas. Apskritai, visa sritis yra viena iš daugiausia izoliuotų sričių visoje Europoje. Karaliaučiaus mieste buv. Princų gatvėje atidary-

AR INDOKINIJA SUSILAUKS

(Atkelta iš 1 psl.)

Vykstančiose kautynėse prie Dien Bien Phu prancūzų paimita iš šių sukilėlių armijos artilerija, priešlektuvinės patrankos ir kulkosvaizdžiai yra gaminti Čekoslovakijos Skoda fabrikuose.

KOKIA YRA AMERIKOS POZICIJA?

Ar gali Amerikos kariai vykti į Indokinijos karą ir mirti jos džiunglėse tuo metu, kada vietos gyventojai yra abejingi šiam karui? Šis klausimas yra aštrusias Amerikos politikams.

Nieko negali būti daroma, kol patys indokiniečiai, nebus pašatinti griebtis ginklo ir kovoti dėl savo žemės ir laisvės. Tačiau, žinoma, jie darytų, jeigu jiems būtų duota ko jie reikalauja, būtent, pilna nepriklausomybė.

Jau prieš septynerius metus indokiniečiai reikalavo pilnos nepriklausomybės iš Prancūzijos.

Kol mes neturime pilnos savo krašto nepriklausomybės, mes neturime dėl ko kariuoti — tai yra visuotinis nusiskundimas, girdimas Saigone — Vietnamio sostinėje ir Luang-Prabang, Laos sostinėje. Tačiau prancūzai, atsisakę eiti toliau, kaip — sąjunga su Prancūzija.

Žinoma, prancūzai turi pagrindo kol kas neduoti nepriklausomybės. Prancūzams patinka, traukus iš Indokinijos, nežiūrėti, kad jų visos milijoniškos investicijos žūtų, bet kraštas bematant patektų raudonosios Kinijos valdžioje.

Antra, ilgame septynerių metų Indokinijos kare prancūzai prieš komunistų agresiją yra sudėję milijonių aukų.

Cchin-China džiunglėse ir Hanoni lygumose prancūzai ir jų sąjungininkai vietnamiečiai yra paaukoję 150.000 karių iš jų 54.000 užmuštais. Ir didvyriškos kautynės prie Dien Bien Phu, rudo tvirtą prancūzų pasiryžimą nesitraukti iš Indokinijos.

Todėl nenustabu, kad Amerikos žmonės su susirūpinimu seka Indokinijos gaisrą, kuris labai panašus Korėjos epopejai.

J. V. Sūduvas

tos kelios valstybinės parduotuvės, bet jas lanko tik raudonarmiečiai. Maisto produktų ir būtiniausių reikmių jose gaunama tik apžėtais kiekiais, užtat kiek norint — alkoholinių gėrimų.

Šiandien Karaliaučiuje jau yra 164.000 rusų. Atstatymo darbai daugiausia koncentruojami į uostą, kareivinių, įstaigų ir pramoninių įmonių atstatymą. Visame mieste tėra vos viena ligoninė, ir ta pati nekaip įtaisyta, neveikia kanalizacija, gatvėse po lietus telkšo klaniai. Susisiekimas geležinkeliais dar ir šiandien blogesnis nei kur kitur Rusijos vidury. Kelionė iš Karaliaučiaus per Įsrutį į Gumbiną trunka mažiausia parą. Blogas ir pašto susisiekimas. Žinia, ir čia, kaip ir kitur, ta pati bolševikiška "tvarka".

Vokiečių spaudos žiniomis, Klaipėdos krašto vokiečiai nebus perkelti į Vokietijos Rytinę zoną. Ten numatyti perkelti vokiečiai iš "Kaliningrado srities". Netrukus tuo reikalu Karaliaučiuje bus pradėti tarp rusų ir Rytinės zonos vokiečių "vyriausybės" pasitarimai. Kiek iš viso tokių žmonių bus perkeldinami, nežinau. Tik tiek žinoma, jog Rytprūsijų šiaurinėje dalyje, šiandien vadinamoje "Kaliningrado sritimi", tikrų vokiečių yra likę labai nedaug. Įvykdžius pastarąjį "perkeldinimą", jų ten veik visai nebeliks.

MOTINA

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

vaikų. Vienas žuvo kaip partizanas, antras išvežtas į Sibiro taigas, trečią likimas nubloškė tremtinio keliu. Motina su vaikų vardais lūpose ir su meile širdyje liko gimtųjų tėviškės sodybų saugotoja.

Daug kartų priešas buvo pavergęs mūsų tautą, bet joks priešas nepajėgė pavergti lietuviškos motinos širdies. Ir šiandien geroji Lietuvos močiutė likusi gimtoji sodyboje, kovoja su priešais, kurie meta iš mokyklų jos lietuvišką kalbą, tautinės ir religines vertybes.

Ziauri pikto priešo ranka daugelį mūsų atskyrė nuo gerosios močiutės ir nuo jos stiprinančio kapo. Tačiau nei laikas nei erdvė nepajėgė iš lietuvių širdies išdildyti tų vertybių, kurias mums geroji motina įdiegė.

EMIGRANTŲ LIETUVŲ MOTINA sugebėjo lietuviškumo ugnelę išlaikyti, kad ir stipriausiai tirpdantis katilas, norėjo šią brangią naugę sutirpdyti. Jos gimtojo krašto, meilės jausmo daina ir pasaka nuo lopščių dienų vaiką jau pripratino. Šiai gerajai išeivei lietuviui motina į pagalbą atėjo gausios tautinės draugijos ir tautinė spauda.

LIETUVŲ TREMTINĖ MOTINA sugebės sukurti stiprią ir darnią šeimą iš kurios spindės ir meilė Gedimino kalnui ir Rūpintojėliui. Ji pasisavins iš kitų kas gera ir gražu, bet būdės sargyboje, kad niekas nesutirpdytų jos šeimos lietuviško židinio. Jei močiutė prie ratelio, prie kulturo ir kamarioje prie staklių nesiskundė savo dalia ir rado laiko šioms didžioms vertybėms, tai ir tremtinė motina, kad ir pavargusi ir nepaprastose sąlygose atsidūrusi, nesisuks ir nepamirš, kad tai jos įnašas TĖVYNEI, iš kurios tiek daug yra gavusi. Tautinė spauda ir gausios tautinės organizacijos tebus nie tremtinei motinai parama vedant jaunąją kartą tautiniu keliu.

Bolševizmas stengiasi išplėsti vaikų iš motinos globos ir paversti tik valstybės globai. Bet koks gali būti rojus ten, kur neskamba lopsnė daina, ir vaikas nemoka ištarti motinos vardo. Tėnai nėra nei motinos dienos!

Ir voveraitė džiaugiasi pavasario gėlėmis. Bet jos džiaugsmo pašaltis... į gėlių krūmą padėti riešutai.

VIEŠNĖ IS VARŠUVOS

Š. m. balandžio 5 d. Londono uoste iš lenkų laivo "Lublin" išlipo 13-kos metų lietuvaite Marytė Penikaitė, pati viena keliaujanti pas savo tėvą į Kanadą. Karo metu Marytė su savo motina atsidūrė Lenkijoje, o tėvas pateko į Vak. Vokietiją.

Prieš penkerius metus mirė Marytės motina, ir mergaitė buvo paimita į prieglaudą, o tėvas, tuo laiku emigravęs į Kanadą, pradėjo rūpintis atsiimti dukterį.

Po ilgo susirašinėjimo ir vaikščiojimo po įstaigas, kai visos viltys atgauti dukterį atrodė žuvusios, Marytei Varšuvoje buvo išduoti dokumentai, ir, lyg kokiam pokštui, balandžio 1 d. ji buvo pasodinta Gdynėje į prekinį laivą. Taip ji atsidūrė laisvame pasaulyje.

Londono uoste viešnią iš šiaurės pasitiko DBL S-gos atstovas Žukauskas ir laikinai ją apgy-

vendino Lietuvių Namuose. Po savaitės ji išplaukė į tolimesnę kelionę okeaninio laivo 1 klasės kabinėje. Anoje Atlanto pusėje jos nekantriai laukė išsilgęs tėvas.

Apie gyvenimo sąlygas Lenkijoje jaunos keleivės netenka klausti. Tai matyti, kad ir iš jos apsirėngimo ir pasiruošimo tolimai kelionei: ji išlipo iš laivo Londone neturėdama ne tik jokio ryšulėlio, bet net dantims šepetėlio. Rankoje laikė pluoštelį dokumentų, suvyniotų į laikraštinių popierių.

Lietuvių rūpesčiu Londone ji buvo apmėgta ir aprūpinta reikalingiausiais kelionei daiktais. Dokumentams laikyti Tautos Fondas padovanojo jai naują rankinuką. Sužinojusi apie T. Fondą, labai sujudinta dėl mūsų širdaus priėmimo, ji pasižadėjo suaugusi būti Fondo rėmėja, ligi Lietuva bus išlaisvinta.

M. Penikaitė, kaip rodo jos Varšuvoje išduoti dokumentai, yra kilusi iš Raseinių apskrities. Jos tėvas dabar gyvena Toronto mieste.

TURKIJOS

Turkijos rinkimose laimėję dekokratų Partija, kurios vadovas, prezidentas Byar neseniai lankėsi JAV. Iš 541 atstovų turėsia 514.

TUOJ ĮSIGYK ŠIAS PLOKŠTELES:

Čiurlonio Ansamblio įdainavimai
Albumas \$10.00

Chicagų Vyrų Choro įdainavimai
Albumas \$8.00

Pianisto Andr. Kuprevičiaus įskambinimai
\$5.00

Užsakymus ir pinigų siųsti:

DIRVA,
1272 E. 71 St.,
Cleveland 3, Ohio

AR RŪPINATĖS SAVO VAIKAIS?

Jei taip, tai nedelsiant užsakykit savo vaikams jų laikraštį

TĖVIŠKĖLE

Metams tik 3 doleriai.

Rašykite šiuo adresu:

Tėviškėlė,
2313 West 91 St.,
Chicago 20, Ill.

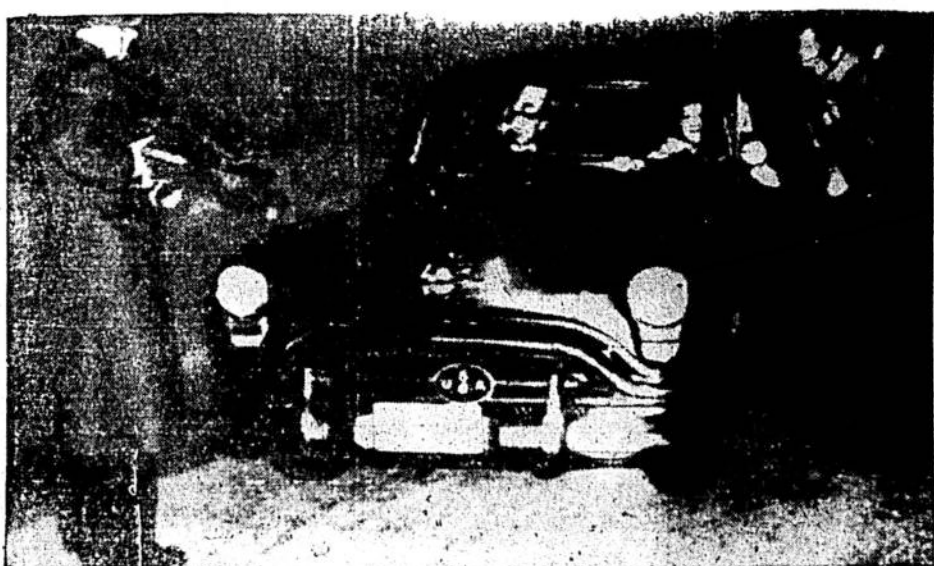
GREETINGS and BEST WISHES.

GEO. H. OLMSTED & CO.

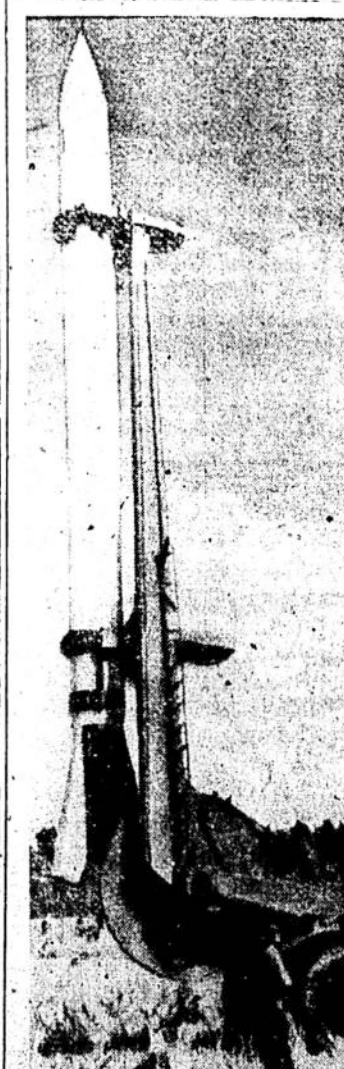
GENERAL INSURANCE

1330 Keith Bldg.

Call PR-1-5700

Sveicarijos kariai tikrina kiekvieną įvažiuojančią mašiną į raudonosios Kinijos užs. reikalų ministerio Chon-En-lai vilą. Vilą dar saugo ir spigiuotų vielių tvora.

Prie šios raketos, galintios veikti 50 mylių spinduliu, prijungiamas ir atominės nosies. Ji lengviau vežiojama parodytoj. priekaboj.